

AFSTAMMINGS
CENTRUM

JAARVERSLAG

+

2022

INHOUD

VOORWOORD VAN JOHAN VAN DER SYPT, BESTUURDER KENNISCENTRUM PLEEGZORG	4
VOORWOORD VAN DEBBY MATTYS, VOORZITTER VAN DE STUURGROEP (SINDS 2023)	5
1 AFSTAMMINGSCENTRUM	7
1.1 ONTSTAAN	7
1.2 OPDRACHTEN - BELEIDSPLAN	8
1.2.1 Informeren.....	8
1.2.2 Begeleiden en psychosociaal ondersteunen van afstammings- en zoekvragen.....	9
1.2.3 Uitbouwen expertise	10
1.3 ORGANISATIE	11
1.4 WERKINGSPRINCIPES	13
2 INFORMEREN – COMMUNICATIE	16
2.1 ALGEMENE INFORMATIE ONLINE	16
2.2 GERICHTE INFORMATIE – INFODRAGERS	17
2.3 PRESENTATIES, DEELNAME ACTIVITEITEN	17
2.4 MEDIA	19
2.4.1 Inhoudelijke series en documentaires	19
2.4.2 Geschreven pers	20
2.4.3 Radio en televisie.....	21
3 BEGELEIDING BIJ AFSTAMMINGS- EN ZOEKVRAGEN	22
3.1 WERKWIJZE EN KADER – STAPPENPLANNEN	22
3.2 AANMELDINGEN.....	25
3.2.1 Aantal en doelgroepen	25
3.2.2 Soorten vragen.....	27
3.2.3 Een greep uit de cases	29
3.3 BEDENKINGEN BIJ DE TRAJECTBEGELEIDING EN DE DOSSIERS	31
3.4 TEVREDENHEIDSBEVRAGING	32
3.4.1 Bevraging januari 2022 over werkjaar 2021	32
3.4.2 Bevraging januari 2023 over werkjaar 2022	34

4	UITBOUW EXPERTISE	37
4.1	MEETINGS MET DE 'EIGEN' EXPERTEN.....	37
4.1.1	Prof. Dr. Astrid Indekeu – 20 juni 2022	38
4.1.2	Prof. Dr. Sophie Withaecx – 28 november 2022.....	40
4.2	DEELNAME AAN ACTIVITEITEN EN VORMINGSMOMENTEN	42
5	BELEIDSWERK	45
5.1	HERVORMING ADOPTIE	45
5.2	DONORCONCEPTIE, DONORANONIMITEIT EN HET RECHT OP WETEN.....	46
5.3	CONTACTEN MET BELEIDSMAKERS	46
6	NETWERKING – WERKVELD – PARTNERS.....	47
6.1	BELANGENGROEPEN.....	47
6.2	WERKVELD ADOPTIE.....	48
6.3	WERKVELD DONORCONCEPTIE EN MEDISCH BEGELEIDE VOORTPLANTING	49
6.4	WERKVELD METISSEN VAN DE KOLONISATIE.....	49
	BIJLAGEN	50

VOORWOORD VAN JOHAN VAN DER SYPT, BESTUURDER KENNISCENTRUM PLEEGZORG

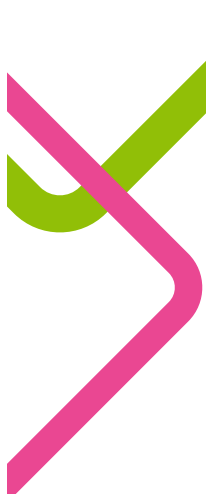
Schaalvergroting zou wel eens het woord van 2022 kunnen zijn voor het Afstammingscentrum. Althans voor wat betreft het aantal op te nemen afstammings- en zoekvragen. Zonder enige bekendmakingscampagne hebben we de meldingen bij het Afstammingscentrum dermate zien toenemen in 2022 dat de trajectbegeleiders noodgedwongen een wachtlijst aangemaakt hebben.

Op zich is succes hebben een goede zaak. Nadeel is wel dat mensen met nood aan begeleiding bij hun zoektocht nu opnieuw geduld moeten oefenen.

Vanuit het Kenniscentrum Pleegzorg zien we hoe het gedreven team van het Afstammingscentrum zich elke dag opnieuw inzet voor de vele vragen rond afstamming, conceptie, geboorte of familiegeheimen. De successen en succesjes zijn er wel maar ze zijn daarom niet steeds even makkelijk af te lijnen. Of, erger nog, ze zijn niet steeds als dusdanig te registreren. Niet alle gewenste informatie is vindbaar, niet alle gezochte personen willen gevonden worden. Toch kan in meerdere dossiers van echt positieve resultaten gesproken worden, van antwoorden op de gestelde vragen. Dat brengt vaak al rust en dat wordt ook gewaardeerd. Het Afstammingscentrum haalde voor de dienstverlening scores van een stevige 8/10 in de tevredenheidsbevraging bij de cliënten. Negatievere beoordelingen kwamen vooral van niet-clienten, met bedenkingen over de wachttijden en de beperkte zoekmogelijkheden in DNA-onderzoek. Enkelen zien de middelen liever direct naar de belangengroepen gaan. Op zich is het niet zo verrassend dat een nieuwe instantie niet van op alle banken applaus krijgt. Negatieve commentaren horen er dan ook bij en het team probeert daar vooral lessen uit te trekken onder het motto 'keep calm and give it your best'.

Het afgelopen werkjaar, 2022, was ook het jaar waarin de overheid enkele maanden na de start al de vraag tot versterking kreeg. Het toenemend aantal meldingen spreekt inderdaad voor zich. Honderden aanmeldingen kunnen niet door een 2,3 FTE team van begeleiders opgevangen worden. Laat staan dat dan ook nog de opdrachten inzake sensibilisering en expertise uitbouw ten volle uitgevoerd kunnen worden. De Vlaamse overheid heeft de vragen van het Afstammingscentrum wel degelijk goed gehoord. Het Afstammingscentrum zal voor 2023-24 een tijdelijke projectsubsidie krijgen én er worden initiatieven genomen om het oprichtingsdecreet aan te passen om de zoekperformantie van het centrum te verhogen.

Het Kenniscentrum Pleegzorg behoudt dan ook het volste vertrouwen in haar Afstammingscentrum en het groeiende team. Succes!

VOORWOORD VAN DEBBY MATTYS, VOORZITTER VAN DE STUURGROEP (SINDS 2023)

Beste lezer,
Beste sympathisant van het afstammingscentrum,
Beste beleidsmaker,

2022 was het eerste volledige werkjaar in het prille bestaan van het Afstammingscentrum, waarbij de start nog gekenmerkt werd door de COVID-maatregelen. Ondanks de beperkingen en uitdagingen die de pandemie met zich meebracht, is het Afstammingscentrum er het afgelopen jaar in geslaagd de dienstverlening die in 2021 werd opgestart, te blijven garanderen en met veel enthousiasme te verbreden.

2022 is ook het jaar waarbij het Afstammingscentrum ruimere bekendheid bij het grote publiek kreeg en zich op de kaart kon zetten van beleidsmakers en opinieleiders. De deelnames aan verschillende events, de verschillende artikels in de pers en verwijzingen naar het Afstammingscentrum in een aantal TV-programma's, hebben de naambekendheid van het Afstammingscentrum vergroot. Dit uitte zich meteen in het aantal bezoeken aan de website (39.683) en niet minder dan 317 nieuwe aanmeldingen. Het bewijs dat de nood aan het fundamentele recht op kennis over eigen afstamming noodzakelijk is. Het Afstammingscentrum is zich ervan bewust dat de cliënten die contact opnemen vaak zelf al grondige afwegingen gemaakt hebben voordat ze een zoektocht starten. Zoektochten die meestal in cruciale levensfasen aan de oppervlakte komen (zwangerschap, overlijdens, pensioen, ...). Het Afstammingscentrum speelt hier als Vlaams gesubsidieerde instantie een belangrijke rol om haar cliënten bij deze zoektochten een professionele, gratis begeleiding op maat te garanderen, conform het oprichtingsdecreet van 26 april 2019.

De vele aanmeldingen zijn bovendien ook het bewijs dat er een blijvende nood is aan kennis over de eigen afstamming. Mensen zijn op zoek naar wie ze zijn, naar hun identiteit. Het gebrek aan weten en miskend te worden in die vraag, raakt mensen diep. Naast de bekende doelgroepen (metissen, donorkinderen, interlandelijke en binnenlandse geadopteerden, Sous-X en vondelingen) krijgt het afstammingscentrum ook meer vragen van mensen die weten of vermoeden dat ze verwekt zijn in een buitenechtelijke relatie of die geconfronteerd worden met andere familiegeheimen.

Het afstammingscentrum luistert met een begrijpend oor naar iedereen die op zoek is naar de biologische familie en gaat dan aan de slag om de cliënten zo veel mogelijk informatie te geven en hen effectief te helpen om biologische familie te vinden. Bij een match, wil het Afstammingscentrum de zachte kracht van bemiddeling en psychosociale ondersteuning inzetten voor beide partijen. Maar ook in het geval van moeilijke of ongewenste antwoorden, zullen trajectmedewerkers met de nodige professionele zorg proberen om een bemiddelende en helende rol op te nemen.

Naast het succes van het Afstammingscentrum blijven er tegelijkertijd ook pittige uitdagingen. Door de beperkte personeelsbezetting en de vele aanvragen, heeft het Afstammingscentrum voor het eerst ook cliënten op een wachtlijst moeten plaatsen. Dat is spijtig, maar onvermijdelijk. 2023 dient zich in elk geval aan met het positieve nieuws dat dankzij de steun van de Vlaamse Overheid 2 extra trajectbegeleiders tijdelijk kunnen worden geëngageerd zodat op de stijgende vraag naar zoektochten sneller gereageerd kan worden.

In dit jaarverslag zult u meer te weten komen over de prestaties van het Afstammingscentrum in het afgelopen jaar. De belangrijkste resultaten en mijlpalen worden besproken en u krijgt een overzicht van de verschillende activiteiten en projecten. Tussendoor worden steeds enkele cliënten aan het woord gelaten om hun ervaringen te delen.

Zoals u zal kunnen lezen heeft het team onder leiding van Ankie Vandekerckhove ontzettend veel werk verricht dit jaar. Zonder deze inzet en betrokkenheid zou het Afstammingscentrum niet in staat zijn geweest om haar missie te vervullen en zoveel mensen te helpen hun afkomst en familiegeschiedenis te ontdekken.

Debby Mattys
Voorzitter Stuurgroep Afstammingscentrum 2023

1 AFSTAMMINGSCENTRUM

In het eerste beleidsplan wordt de visie van het Afstammingscentrum als volgt geformuleerd: *“Het Afstammingscentrum vertrekt vanuit het fundamentele recht op kennis over de eigen afstamming en wil iedereen bij vragen en de zoektocht hiernaar een professionele begeleiding op maat garanderen.”*

Op die manier wil het centrum, zoals het oprichtingsdecreet ook aangeeft, het aanspreekpunt bij uitstek zijn voor vragen rond afstamming en verwantschap. Het centrum is er voor een heel brede doelgroep: iedereen voor wie de juridische verwantschap niet overeenstemt met de biologische en/of sociale afstammingsrelatie en daar vragen over heeft, kan bij ons terecht. Naast individuele dossiers wordt voortdurend expertise, ervaring en kennis ontwikkeld en verzameld. Daarmee kan op termijn een ruimer publiek gesensibiliseerd worden of kunnen beleidsadviezen over deze thematiek uitgewerkt worden, al dan niet op vraag.

1.1 ONTSTAAN

Bij decreet van 26 april 2019¹ gaf de Vlaamse overheid het startschot voor het Afstammingscentrum. Hiermee kwam men tegemoet aan de noden van onder meer geadopteerden, donorkinderen en metissen van de kolonisatie, op zoek naar hun geschiedenis, hun herkomst, hun (genetische) achtergrond. Het decreet kreeg verder vorm in het Besluit van de Vlaamse regering van 8 mei 2020², waarin de concrete werking van het centrum verder uitgeschreven staat.

Voor de eigenlijke start, op 1 april 2021, werd de invulling en uitbouw van zo'n centrum besproken en nader uitgetekend door het Kenniscentrum Pleegzorg en een stuurgroep met daarin leden van de prioritaire doelgroepen. Ook vandaag zijn die doelgroepen nog direct betrokken bij de dagelijkse werking, hetzij als lid van de stuurgroep, hetzij als cliënt.

Kennis hebben over je eigen afstamming, verleden en verwantschappen raakt aan de kern van iemands identiteit en de beleving daarvan. Het gebrek aan dergelijk informatie geeft bij sommigen aanleiding tot problemen – emotionele en andere – en kan tot ware trauma's leiden. Het hoge aantal meldingen geeft overduidelijk aan hoe dit Afstammingscentrum aan een bestaande nood tegemoet komt.

---

¹ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031791&datum=&geannoteerd=false&print=false>

² https://etaamb.openjustice.be/nl/besluit-van-de-vlaamse-regering-van-08-mei-2020_n2020021199.html

1.2 OPDRACHTEN - BELEIDSPLAN

Het Afstammingscentrum vervult in grote lijnen een drietal opdrachten, vastgelegd in art. 4 van het oprichtingsdecreet. In de loop van 2021-22 werkte het team deze doelstellingen verder uit in een omvattend beleidsplan voor de komende 5 jaar.

1.2.1 Informeren

De informatieopdracht luidt decretaal als volgt: “Het Afstammingscentrum treedt op als **aanspreek- en oriëntatiepunt** voor wie vragen heeft over zijn afstamming. Het behandelt zowel louter informatieve vragen als meer specifieke, individuele vragen. Zo nodig verwijst het Afstammingscentrum door naar andere gespecialiseerde diensten of gepaste hulpverlening”. (art. 4, 1°)

We formuleerden hierrond 3 strategische doelstellingen:

- De doelgroepen van het Afstammingscentrum zijn geïnformeerd en weten waarvoor ze bij het Afstammingscentrum terecht kunnen.
- Het grote publiek is zich meer bewust van het belang van afstammingsinfo en van de problemen waar de doelgroepen mee kampen.
- Het beleid wordt geadviseerd over afstammingsgerelateerde materies en over het realiseren van het recht op toegang tot afstammingsinfo.

Meer operationeel zal dit de komende jaren vertaald worden in zaken als: een gedetailleerd communicatieplan, de jaarlijkse verslaggeving, ad hoc en proactieve beleidsadvisering, doordacht gebruik van sociale media en andere kanalen, uitbrengen van opiniestukken, aanmaak en update van een professionele en gebruiksvriendelijke website...

1.2.2 Begeleiden en psychosociaal ondersteunen van afstammings- en zoekvragen

Rond het begeleiden van afstammings- en zoekvragen bepaalt het decreet de opdracht in detail (art. 4, 2°):

- a) Het Afstammingscentrum biedt **hulp, ondersteuning en psychosociale begeleiding** bij de zoektocht naar genetische verwanten. In het kader daarvan kan het DNA-stalen afnemen met het oog op registratie in de DNA-databank met als doel de matching van DNA-profielen van de gebruikers te faciliteren...
- b) Het Afstammingscentrum verleent op verzoek van de geadopteerde of van de afstandsouder inzage in adoptiedossiers en staat geadopteerden bij die meer informatie over zichzelf willen vinden of contact willen opnemen met leden van hun biologische familie.
- c) Het Afstammingscentrum verleent inzage in dossiers met gegevens van genetische verwanten.
- d) Het Afstammingscentrum treedt op als **bemiddelaar** bij contacten en ontmoetingen tussen genetische verwanten en verstrekt daarbij deskundige ondersteuning en psychosociale begeleiding.

Deze taak neemt per dossier, afhankelijk van de vraag, andere vormen aan en kan gaan over bijvoorbeeld een inzage in een adoptiedossier, het zoeken in archieven, openbare registers of sociale media, voorbereidende gesprekken in het kader van een zoekvraag die al dan niet gekoppeld is aan een terugreis, het proces van zoeken via DNA en stamboom, het voorbereiden en begeleiden van ontmoetingen enz. De trajectbegeleiders staan de cliënt ook bij in het verwerken van de gevonden informatie of, zeker even belangrijk, het gebrek daaraan.

Voor het DNA-onderzoek werkt het Afstammingscentrum samen met het Centrum Menselijke Erfelijkheid van het UZ Leuven, dat specifiek hiervoor vergund werd. Dit centrum staat in voor het onderhoud van de DNA-databank, de correcte opslag van ingewonnen DNA-stalen en het zoeken naar matches.

Bij elke vraag of elke stap wordt het aanbod van de dienstverlening in samenspraak en op maat en tempo van de cliënt uitgetekend. Waar nodig zal de trajectbegeleider naar meer gespecialiseerde diensten of gepaste hulpverlening doorverwijzen gezien het Afstammingscentrum geen therapeutische begeleiding kan aanbieden. Parallel met een doorverwijzing kan de cliënt nog steeds rekenen op steun van de trajectbegeleider.

Het beleidsplan bevat hiervoor 2 strategische doelstellingen, die alle dagen uitvoering krijgen in de trajectbegeleiding:

- Cliënten worden kwaliteitsvol begeleid en ondersteund bij hun afstammings- en zoekvragen. Dit impliceert een duidelijke en tijdige toelichting bij de te nemen stappen en de vereiste psychosociale begeleiding op maat.
- Trajectbegeleiders van het Afstammingscentrum hebben de nodige samenwerkingsafspraken met relevante partners.

Dit betekent onder meer een recurrente update van de stappenplannen, de verdere opvolging van de deontologische code, het correct gebruik en update van de registratieapp, de jaarlijkse tevredenheidsbevraging bij de cliënten, een gerichte en warme doorverwijzing, de uitbreiding van samenwerkingsafspraken met relevante partners, het voortdurend updaten van zoekbronnen e.d.

1.2.3 Uitbouwen expertise

Het decreet beschrijft tot slot ook (Art. 4, 3°) hoe het Afstammingscentrum een **expertisecentrum** moet worden voor afstammingsgerelateerde thema's: "het Afstammingscentrum werkt daarvoor samen met het centrum voor menselijke erfelijkheid, vermeld in artikel 11, en met andere instanties, diensten en verenigingen die op het vlak van het afstammingsonderzoek, de adoptie en de begeleiding actief zijn. Het werkt in het bijzonder samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie, de erkende adoptiediensten, en andere internationale instellingen of overheden die een opdracht hebben met betrekking tot afstammingsvragen. Het Afstammingscentrum kan met het oog op de realisatie van zijn opdrachten, samenwerkingsakkoorden sluiten met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen opdrachten actief zijn."

Verder in dit verslag wordt toegelicht hoe het Afstammingscentrum gaandeweg met relevante actoren in dialoog gaat en een netwerk uitbouwt in binnen- en buitenland. We willen hier vooral constructief samenwerken met de actoren actief in adoptie en fertiliteitssector, alsook met de verschillende belangengroepen en experts in dit veld.

Naast de uit te bouwen samenwerkingsverbanden volgt het Afstammingscentrum beleidsontwikkelingen, wetenschappelijke inzichten en literatuur op m.b.t. afstamming en verwantschap en breidt het zo voortdurend de eigen documentatie hierover uit.

Doelstellingen rond deze functie werden als volgt geformuleerd voor de komende 5 jaar:

- Het Afstammingscentrum wordt door de stakeholders erkend als expertisecentrum inzake afstammingsinformatie.
- Het Afstammingscentrum heeft een duidelijke stem in het maatschappelijk debat over afstammingsgerelateerde aangelegenheden.
- Het Afstammingscentrum heeft een kennisdatabank rond afstammingsgerelateerde thema's, rechten en belangen van de doelgroepen en de praktijkexpertise uit de

eigen dossierbehandeling (academische artikels, beleidsdocumenten, verslagen, presentaties...).

De jaarplannen bevatten dan meer operationele doelstellingen over: de uitbouw van de kennisdatabank, het geven van lezingen, samenwerkingen met experts, beleidsadvies (proactief en op vraag), uitbouw van het professioneel netwerk in binnen- en buitenland...

Het moet gezegd dat deze opdracht door het gebrek aan mankracht eerder beperkt uitgevoerd werd tot nu toe.

1.3 ORGANISATIE

Zoals voorzien door de Vlaamse overheid heeft het Afstammingscentrum zelf geen rechtspersoonlijkheid, maar ligt het juridisch ingebed in het **Kenniscentrum Pleegzorg VZW**. Deze VZW is eindverantwoordelijk voor alle beslissingen, beheer en acties van het Afstammingscentrum. Met name de financiën en het personeelsbeleid worden vanuit deze VZW ondersteund, zowel vanuit het bestuursorgaan als vanuit de provinciale afdelingen Pleegzorg.

Het bestuursorgaan van het Kenniscentrum Pleegzorg laat het Afstammingscentrum inhoudelijk vrij de eigen koers te bepalen. De communicatielijn blijft wel open en er is maandelijks overleg tussen de coördinator van het Afstammingscentrum met een bestuurder en twee maal per jaar met het hele bestuursorgaan van het Kenniscentrum Pleegzorg¹. Dat zijn de momenten waar bv. de begroting, planning en de resultaten besproken worden, alsook specifieke vragen m.b.t. de dagelijkse werking.

Waar het Kenniscentrum Pleegzorg dus de juridische en financiële eindverantwoordelijkheid draagt, wordt er een structurele inhoudelijke inbreng van de doelgroepen verwacht en moet het Afstammingscentrum de werking afstemmen op deze doelgroepen (art 16, BVR). Hierin speelt de **Stuurgroep**, met leden van de doelgroepen, een belangrijke rol. De stuurgroep is organisch gegroeid in de opstartperiode van het Afstammingscentrum en zet mee de grote lijnen van het Afstammingscentrum uit. Ze worden hiervoor contractueel gemandateerd door het Kenniscentrum Pleegzorg. De coördinator is aanwezig bij de maandelijkse vergaderingen³ van de stuurgroep, verzorgt ook de verslaggeving ervan, maar heeft daar geen stemrecht.

De zoektocht naar betekenisvolle participatie van alle doelgroepen blijft een voortdurende uitdaging. De leden van deze kunnen ook niet per definitie de hele doelgroep vertegenwoordigen, maar ze brengen wel de diverse perspectieven binnen.

---

³ De stuurgroep kwam in 2022 samen op 24 januari, 21 februari, 28 maart, 25 april, 24 mei, 5 juli, 22 augustus, 26 september, 24 oktober en 13 december. In juni en november kwam de stuurgroep niet samen maar was er een expertenmeeting (zie hoofdstuk 4)

In de loop van 2022 waren de leden van de stuurgroep:

- Atamhi Cawayu, transnationaal geadopteerd, voorzitter
- San-Ho Correwyn, transnationaal geadopteerd (tot augustus)
- Debby Mattys, binnenlands geadopteerd
- Jacqui Goegebeur, metis van de kolonisatie
- Leen Bastiaansen, donorkind (vanaf juni)
- Elodie Decorte, jurist, met doctoraat over rechten van donorkinderen op toegang tot afstammingsinformatie⁴

Voor ondersteuning in de uitbouw van de expertisefunctie en voor ad hoc vragen kan het Afstammingscentrum beroep doen op (academische) **experten** uit diverse disciplines (genetica, rechten, psychologie, geschiedenis...). Zij hebben zich geëngageerd om het Afstammingscentrum advies te verlenen.

Het **team** van het Afstammingscentrum staat in voor de dagelijkse werking en bestaat naast de coördinator, Ankie Vandekerckhove, uit 3 trajectbegeleiders (samen goed voor een 2,3 FTE tewerkstelling): Joyce Bex, Katrien Govaert en Benoît Vermeerbergen. Naast hun professionele kennis brengen Joyce en Benoît, zelf geadopteerd, ook ervaringsdeskundigheid binnen in het Afstammingscentrum.

Vanaf oktober werd het team nog verder versterkt door een vrijwilliger, Jessie Kerkhove, zelf donorkind en erg vertrouwd met het zoeken naar verwantschap.

Vlnr: Katrien Govaert, Ankie Vandekerckhove, Benoît Vermeerbergen en Joyce Bex

Jessie Kerkhove

---

⁴ Het doctoraat van Elodie Decorte verscheen in 2022 in boekvorm bij Die Keure onder de titel 'Recht op kennis van afstammingsinformatie bij medisch begeleide voortplanting'.

1.4 WERKINGSPRINCIPES

De motor van het Afstammingscentrum is het **recht** van eenieder op toegang tot afstammingsinformatie. Bij de meeste mensen valt de juridische, de emotionele en de genetische afstammingsband tussen henzelf en hun ouders samen. Voor anderen is dit echter veel minder duidelijk. In gevallen waar de afstamming juridisch vastgelegd wordt door een rechtsfiguur als adoptie of als gevolg van medisch begeleide voortplanting met donormateriaal, is er naast de formeel juridische band ook nog de genetische verwantschap. Of er is een vermoedelijke of een gekende afstamming, maar de documenten tot staving ervan ontbreken, zoals dat het geval is voor veel metissen van de kolonisatie. Ook andere wettelijk (nog) niet erkende systemen als die van draagmoederschap creëren de facto meerdere vormen van verwantschap. En dan gebeurt het dat de 'kinderen' in kwestie op een bepaald moment gaan zoeken naar die ontbrekende delen van hun identiteit, dat ze zich vragen gaan stellen over hun afstamming, hun verwekking, de omstandigheden van hun geboorte, de scheiding van hun eerste ouder(s).

*“ Je wilt weten uit welk nest je komt. Ik wilde het al weten toen ik acht jaar was. ”*⁵

Tot enkele jaren terug bleven de stem en de belangen van deze 'kinderen' grotendeels op het tweede plan staan. Men heeft vooral oog voor de kindervens van volwassenen en de oplossingen hiervoor zonder al te veel stil te staan bij de soms zwaar problematische gevolgen ervan voor de kinderen in kwestie. Dit tij begint nu te keren. Deels door een sterker wordend (kinder)rechtendiscours en een groeiend besef van de mogelijks traumatiserende impact. Maar zeker ook door de inzet en belangenbehartiging van de betrokkenen zelf, de prioritaire doelgroepen van het Afstammingscentrum. De voorbije jaren zien we hen steeds meer organiseren, concrete acties en belangenbehartiging uitbouwen en het beleid op hun verplichtingen aanspreken. Binnen deze doelgroepen hebben mensen af te rekenen met existentiële vragen en de laatste jaren kreeg het beleid, nationaal en internationaal, hier ook meer aandacht voor. Hun ervaringen leren dat het ontkennen of het verhinderen van de kennis en beleving van de afstamming als pijnlijk en vernederend wordt ervaren en de uitbouw van de persoonlijkheid belast, zo niet verhindert. Niet iedereen heeft daar in dezelfde mate problemen mee, maar het Afstammingscentrum staat open voor eenieder die wel met vragen zit.

Al van bij de start stelde het Afstammingscentrum vast dat afstammingsvragen ook leven bij anderen dan enkel in deze voorziene doelgroepen. Vragen rond vaderschap of zoeken naar andere verwanten komen bv. ook op in de context van buitenechtelijke relaties of andere familiegeheimen.

Dit fundamenteel mensenrecht, het mogen weten wie je bent en waar je vandaan komt, maakt dat we in het Afstammingscentrum steeds vertrekken vanuit het perspectief van de zoekende 'afstammeling'. Wetgeving inzake adoptie en donorconceptie moet o.i. in eerste

---

⁵ Doorheen het verslag worden quotes opgenomen. Quotes van cliënten houden we anoniem.

instantie de rechten en het welzijn van de kinderen voor ogen houden, eerder dan die van wensouders. Praktijken zoals illegale adopties, anoniem doneren of bevallen druisen dan ook in tegen de principes van internationale verdragen zoals het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en het Europees Verdrag voor de Rechten van den Mens en Fundamentele Vrijheden (EVRM). Het tegemoetkomen aan existentiële vragen van de 'kinderen' zien we als onze hoofdplicht. Dit sluit niet uit dat we daarbij ook oog houden voor de positie en belangen van de andere betrokkenen.

Het Afstammingscentrum verhoudt zich naar het cliënteel vanuit de volgende waarden en werkingsprincipes:

Respect en empathie voor de cliënt en hoe die de eigen vraag beleeft en ervaart. Tact, discretie, transparantie over de werking en empathie staan centraal in de gesprekken en communicatie. Bijna te evident voor woorden wordt ook de diversiteit onder de cliënten ten volle gerespecteerd, zij het op vlak van cultuur, etnische achtergrond, religie, gender of wat dan ook.

Respect voor de **fundamentele rechten** van de betrokkenen, in de eerste plaats die van de 'afstammeling'. Tegelijk respecteren we ook de rechten van eerste ouders, donoren en andere verwanten. Deze personen weten doorgaans niet eens dat ze gezocht worden en ook met hen zal het Afstammingscentrum dus steeds begripvol communiceren. Hier speelt dan een houding van meervoudige partijdigheid, maar prioriteit voor het Afstammingscentrum is en blijft het recht van de afstammeling op toegang tot informatie over de eigen afstammings- en familiegeschiedenis.

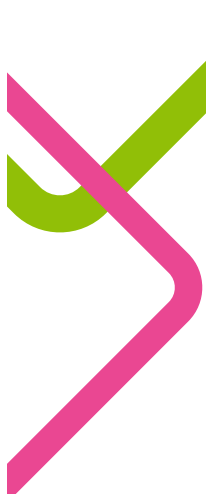
Laagdrempeligheid en toegankelijkheid: er zijn geen specifieke vereisten om een melding te doen bij het Afstammingscentrum. De toegang tot de dienstverlening van het Afstammingscentrum wordt zo min mogelijk gehinderd en de dienstverlening is grotendeels gratis (behalve de bijdrage van €85 voor een DNA-afname).

Vertrouwelijkheid en privacy: elke cliënt heeft steeds dezelfde trajectbegeleider die in alle discretie en met respect voor beroepsgeheim het dossier zal behandelen.

Wetenschappelijk onderbouwd, met eveneens oog voor de maatschappelijke context.

Noden van de cliënt primeren. Het is uiteindelijk de cliënt die zal bepalen wanneer welke stappen in de zoektocht genomen worden. De trajectbegeleider stelt opties voor maar onderneemt verder niets zonder voorafgaand overleg met de cliënt.

Complementair naast andere voorzieningen: andere instanties waar afstammingsinfo verkregen kan worden zijn partners van het Afstammingscentrum, waarnaar in voorkomend geval ook verwezen kan worden. In navolging van het principe dat de cliënt controle heeft over de eigen zoekvraag, zal het ook de cliënt zijn die zelf bepaalt bij wie hij/zij/hun het eigen dossier wil gaan opvragen en inzien.

Neutraliteit en Inhoudelijke onafhankelijkheid: Het Afstammingscentrum is politiek neutraal en speelt zelf geen rol in de afstammingsgerelateerde sectoren, zoals adoptie of donor-conceptie. Dit kan voor sommige cliënten een bijkomend gevoel van vertrouwen geven.

Vanuit deze waarden willen we elke cliënt de garantie geven op een **professionele en ethisch verantwoorde aanpak** van hun vraag. Elke cliënt heeft een welbepaalde trajectbegeleider voor het eigen dossier en krijgt op gepaste momenten duidelijke feedback over de te nemen acties en resultaten in het dossier. Gezien het onevenwicht tussen het aantal binnengekomen meldingen en de beschikbare manuren werd het in 2022 duidelijk dat wachttijden helaas niet uit te sluiten zijn. Ook daarover worden cliënten correct geïnformeerd.

“ Het Afstammingscentrum levert prachtig werk. Ik heb op ...-jarige leeftijd na adoptie mijn biologische vader gevonden die nog leeft. Ik zal het Afstammingscentrum eeuwig dankbaar zijn en bedank ... en collega's voor hun inzet. ”

Het begeleiden van cliënten kan bij momenten wel zwaar wegen op de trajectbegeleiders of hen voor dilemma's plaatsen. Zij zitten enkele keren per jaar samen met een externe supervisor om hindernissen en persoonlijke ervaringen in het kader van dit werk te bespreken in een veilige setting. Dergelijke ondersteuning draagt ook bij tot de kwaliteit van de dienstverlening.

Tot slot legt het Afstammingscentrum, als Vlaams gesubsidieerde instantie, vanzelfsprekend ook verantwoording af aan de overheid, i.c. Agentschap Opgroeien en houden we ons aan de regels inzake openbaarheid van bestuur, de GDPR-verplichtingen, de verplichting om jaarlijks financieel en inhoudelijk te rapporteren over de werking, de vastgelegde werkwijze voor bepaalde acties uit het BVR en dergelijke meer.

“ Ik hoop van harte dat het Afstammingscentrum en haar medewerkers in de toekomst, door de overheid, nog meer mogelijkheden krijgen om hun zoektochten te voltooien. Bv. Inzage in het Rijksregister, zou veel tijd besparen. Mijn respect en dank! ”

2 INFORMEREN – COMMUNICATIE

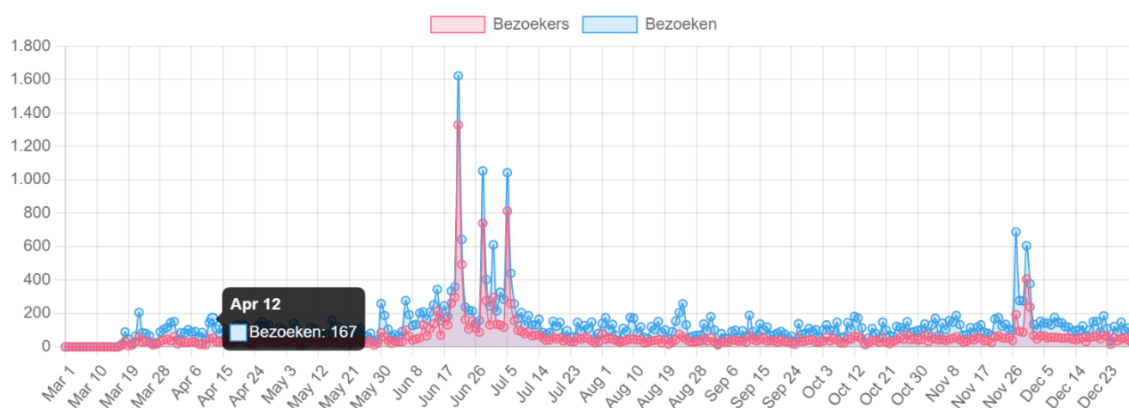
2.1 ALGEMENE INFORMATIE ONLINE

Van bij de start had het Afstammingscentrum een eerder eenvoudige **website** (in 2023 zal een vernieuwde site online komen).

Voor het grotere publiek kan dit als eerste informatiebron dienen waarin de werking, de doelgroepen en de opdrachten van het centrum kort worden toegelicht. De website geeft nog geen directe toegang tot de dossierbehandeling omdat dit enkele GDPR-consequenties met zich meebrengt.

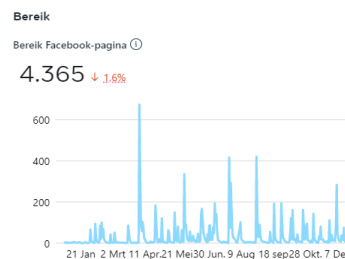
Vanaf de meting in maart 2022 telde de website 18.647 unieke bezoekers en een totaal van 39.683 bezoeken. Er zijn duidelijke pieken merkbaar in periodes waar het werk van het Afstammingscentrum in de media kwam.

De informatie over de metissen, ons aanbod en onze werking scoren hierbij het hoogst.

Het Afstammingscentrum is ook aanwezig op enkele **sociale media**: Facebook, Instagram en LinkedIn. Om echt doordachte activiteiten te ontplooiën volgens de regels van de kunst zijn we onvoldoende bemand om dit naast de andere opdrachten grondig te kunnen doen.

Op Facebook tellen we de meeste volgers, 318. Op LinkedIn en Instagram heeft het Afstammingscentrum nu respectievelijk 189 en 118 volgers⁶.

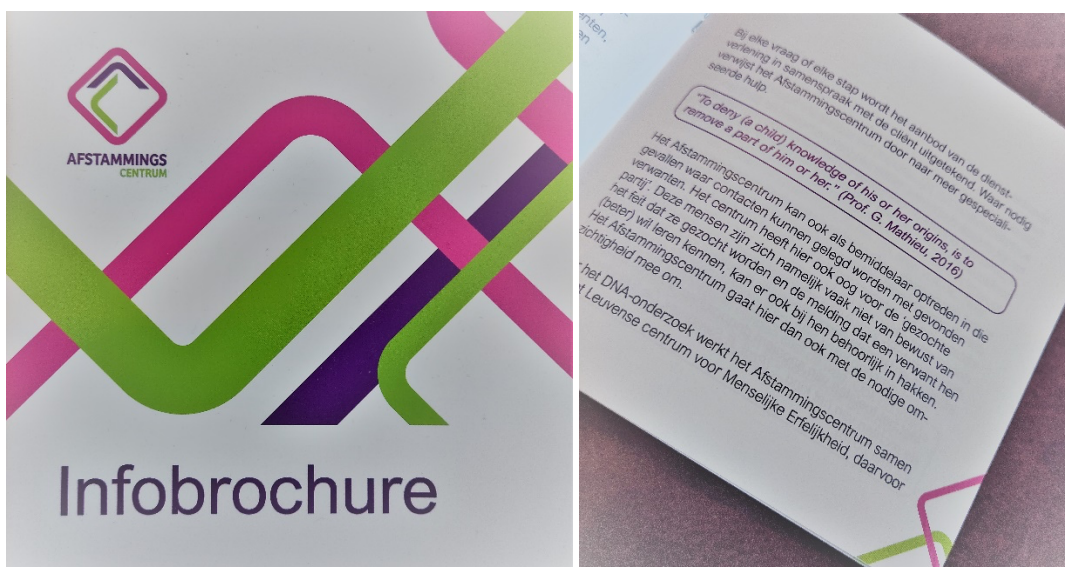

⁶ Aantallen gemeten in feb. 2023

2.2 GERICHTE INFORMATIE – INFODRAGERS

Reeds in 2021 werden informatieve brochures voor het publiek, voor centrale autoriteiten en voor donoren aangemaakt en verspreid. In 2022 werden deze verder verdeeld, doorgaans online, op ontmoetingsmomenten of op vraag van geïnteresseerde organisaties.

2.3 PRESENTATIES, DEELNAME ACTIVITEITEN

Het Afstammingscentrum gaat zelf de baan op om tekst en uitleg te geven over de werking en afstammingsthema's. Dit gebeurde via lezingen voor diverse groepen en op meer publieke ontmoetingsmomenten.

Op 22 februari 2022 ging Katrien Govaert in gesprek met leerlingen van het Gentse atheneum Wispelberg over adoptie. Wat is adoptie? Wat doet dat met een mens? Waarom contacteren geadopteerden het Afstammingscentrum?

Joyce Bex nam op 10 maart 2022 deel aan een panelgesprek over diversiteit in gezinsvormen. Dit was onderdeel van de genderweek met als topic 'Bio-ethiek, multi-ouderschap en nieuwe relatievormen', georganiseerd door RHEA i.s.m. ESCO en de Cyclus Biomedische Ethiek UZ Brussel. De combinatie van nieuwe relatie- en samenlevingsvormen en (nieuwe) reproductieve technologieën werpt ook nieuwe ethische vragen op waar eenduidige antwoorden moeilijk vast te leggen zijn.

Op 9 mei stelde Joyce Bex het Afstammingscentrum voor in Nederland op een symposium van Adoptiepedia, een belangengroep van en voor geadopteerden uit China.

Tijdens de vergadering van 16 juni 2022 van de Kamer Adoptie van het Agentschap Opgroeien gaf Ankie Vandekerckhove een toelichting over het eerste werkjaar van het Afstammingscentrum en besprak ze de grote lijnen en de lopende dossiers.

Ankie Vandekerckhove ging op 28 juli 2022 in een onlinegesprek met studenten criminologie van Kent state University (USA) tijdens een summer course 'Youth & Justice system' in Firenze. Dit gebeurde op uitnodiging van prof Dr. Robin Shura en handelde over het recht op afstammingsinfo, anoniem donorschap en andere afstammingsgerelateerde thema's.

Op 3 september namen Benoît Vermeerbergen en Ankie Vandekerckhove het woord tijdens een conferentie van het 'Justice Initiative'⁷ in Parijs. Dit is een Europees project rond structureel geweld in de context van afstamming ten aanzien van kinderen (nu volwassen). Jacqui Goegebeur, metis en lid van de stuurgroep, is de Belgische partner in dit project. We spraken er onder meer over het recht op inzage in adoptiedossiers, anoniem donorschap en anonieme bevalling.

Op 18 september namen Katrien Govaert en Ankie Vandekerckhove deel aan de feestelijke viering van de 25^e verjaardag van Ray of Hope.

De volgende dag werd Ankie Vandekerckhove uitgenodigd op een ontmoeting van de contactpersonen en Centrale Autoriteiten uit de herkomstlanden waar Ray of Hope mee samenwerkt. Daar stelde ze de opdrachten van het

Afstammingscentrum voor en benadrukte ze de nood aan openheid en delen van dossiers en achtergrondinformatie.

---

⁷ <https://justice-initiative.eu/abuse-in-belgium/> en <https://justice-initiative.eu/international-conference-against-child-abuse-in-paris/>

Op de jaarlijkse adoptiedag van VAG op 8 oktober 2022 gaf Ankie Vandekerckhove een presentatie over de werking van het Afstammingscentrum. Katrien Govaert en Benoît Vermeerbergen waren er ook aanwezig met de infostand van het Afstammingscentrum.

Net als vorig academiejaar verzorgde Ankie Vandekerckhove, samen met prof. Dr. Astrid Indekeu op 8 december 2022 een gastcollege aan studenten Rechten van de VUB, in het kader van de cursus gezondheidsrecht. Ze gingen met de studenten in gesprek over onder meer anoniem donorschap en andere toepassingen van medisch begeleide bevruchting en de rechten van de afstammelingen hierbij.

Met het oog op de uitbouw van de eigen expertise, nam het Afstammingscentrum zelf ook deel aan vormingsmomenten. Dit wordt verder toegelicht in het hoofdstuk over expertise-ontwikkeling.

Katrien Govaert en Benoît Vermeerbergen op de VAG dag

2.4 MEDIA

2.4.1 Inhoudelijke series en documentaires

Het Afstammingscentrum werd gecontacteerd door Lidewij Nuiten voor haar documentaire **'We are Family'**⁸. Daarin gaan 2 geadopteerde zussen op zoek naar ouders en verwanten in China. Joyce Bex komt hierbij als begeleider in beeld.

In de reeks **'Ons DNA'** werd op toegankelijke wijze uitgelegd hoe belangrijk DNA is en hoe oneindig veel onderzoeksmogelijkheden dit biedt. In elke aflevering gaf Benoît Vermeerbergen tekst en uitleg bij een welbepaalde casus van verwantschapsonderzoek via DNA⁹.

Benoît Vermeerbergen kwam ook in beeld in de gelauwerde reeks **'Metissen van België'**¹⁰ als begeleider van één van de metissen in deze aangrijpende documentaire.

---

⁸ <https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/we-are-family/1/we-are-family-s1a3/> uitgezonden in mei-juni 2023

⁹ <https://vtm.be/vtmgo/ons-dna~b2ce3993-47ae-40f3-bfcc-58069d1ed769> , uitgezonden in okt-dec 2022

¹⁰ <https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/metissen-van-belgie/1/metissen-van-belgie-s1a2/> , uitgezonden in juni 2022

2.4.2 Geschreven pers

'De vraag is groot: Afstammingscentrum hielp in eerste anderhalf jaar al meer dan 400 mensen. "Ik had plots vijf broers en zussen"'. In **De Zondag**¹¹ kwam een van de vele cases van het Afstammingscentrum aan bod en werd nogmaals gesteld hoe belangrijk het recht op afstammingsinfo is.

'*Advies experts: hef verplichte anonimiteit spermadonoren op*'. In **De Morgen**¹² wordt het advies toegelicht van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek over donoranonimiteit. Ankie Vandekerckhove zet enkele vraagtekens bij het voorgestelde meersporenbeleid. Daarbij wordt het recht op afstammingsinfo te voorwaardelijk gemaakt, hetgeen onaanvaardbaar is vanuit het perspectief van grondrechten van donorkinderen.

'*Terugblik dag van de adoptie*'. In het **VAG-magazine**¹³ staat het Afstammingscentrum in een verslag van de jaarlijkse adoptiedag.

In de **Juristenkrant** lichtte Elodie Decorte, lid van de stuurgroep, haar doctoraat toe over rechten op afstammingsinfo van donorkinderen.

Elodie Decorte

---

¹¹ 27 nov 2022: De Zondag krant, <https://www.dezondag.be/de-zondag/actua/afstammingscentrum-27112022/>, Vincent Vanhoorne

¹² 22 dec 2022, De Morgen, <https://www.demorgen.be/snelnieuws/advies-experts-hef-verplichte-anonimiteit-spermadonoren-op~bedd7011/>, Dieter De Cleene

¹³ VAG Magazine dec22 - feb23, nr. 39, p. 38-41

2.4.3 Radio en televisie

'Meer dan 260 mensen via Vlaams Afstammingscentrum op zoek naar hun roots: "Afkomst is waanzinnig belangrijk".' Het **VRT journaal**¹⁴ geeft een update over de werking van het Afstammingscentrum. Ruim een jaar na de opstart van het Afstammingscentrum, heeft het aanspreekpunt voor vragen rond afstamming en verwantschap al meer dan 260 dossiers opgestart. "Het is van waanzinnig belang dat mensen kunnen te weten komen van wie ze afstammen, en die nood is er dus wel degelijk", zegt coördinator Ankie Vandekerckhove. Zij werd in 1998 de eerste Kinderrechtencommissaris. "Ik ben nu bezig met de uitwerking van een advies dat ik bij wijze van spreken 15 jaar geleden zelf heb gemaakt."

Het Afstammingscentrum en het aantal hangende dossiers komt tevens aan bod in een item op de radio¹⁵ over een gynaecoloog die zijn patiënten met eigen sperma zou geïnsemineerd hebben, terwijl zij dachten dat dit met zaad van hun partner gebeurde.

Het advies over donoranonimiteit was ook aan de orde op de **Radio 1**¹⁶. Ook hier gaf Ankie Vandekerckhove aan waarom het Afstammingscentrum zich niet in dat advies kan vinden: het grondrecht op kennis over je eigen afstamming kan niet zomaar afhankelijk gemaakt worden van de toestemming of de wens van de donor of de ouders.

---

¹⁴ 3 juli 2022: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/07/03/afstammingscentrum/> met audiofragment

¹⁵ 2 juli 2022: radio 1, De Ochtend, <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/07/03/afstammingscentrum/>

¹⁶ 22 dec 2022: Radio 1, de Ochtend, over donoranonimiteit, <https://radio1.be/luister/select/de-ochtend/experts-willen-verplichte-anonimiteit-van-spermadonoren-afschaffen-voor-veel-donorkinderen-belangrijk>

3 BEGELEIDING BIJ AFSTAMMINGS- EN ZOEKVRAGEN

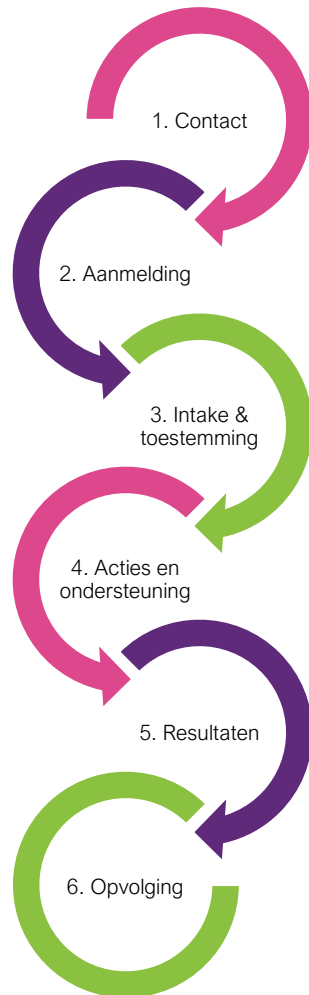
3.1 WERKWIJZE EN KADER – STAPPENPLANNEN

Een dossierbehandeling bij het Afstammingscentrum gaat steeds volgens een welbepaald schema. De trajectbegeleiders hebben een overkoepelend psychosociaal ondersteuningskader uitgetekend voor de aanpak van binnenkomende vragen. Daarin wordt onder meer een professioneel kader uitgewerkt rond de rechtenbenadering en het besef dat elke zoekvraag uniek is. Voor de verschillende soorten afstammings- en zoekvragen werden aangepaste stappenplannen uitgewerkt. Deze geven houvast aan de trajectbegeleider in het behandelen van de vragen én verzekeren tegelijk een eenvormige, kwaliteitsvolle en professionele aanpak voor elke cliënt. Deze stappenplannen worden door de trajectbegeleiders verder aangevuld en verfijnd waar nodig. Daarnaast wordt ook systematisch informatie rond zoektochten verzameld: contactpersonen of -instanties, zoekmethodieken en landenfiches, die regelmatig worden aangevuld met informatie over herkomstlanden van geadopteerden.

De specifieke zoekacties en -methodes hangen af van de vraag in kwestie. Ook doorverwijzingsmogelijkheden komen in dit kader aan bod. Dit gaat dan zowel over de doorverwijzing binnen het eigen netwerk (voorzieningen, belangengroepen, contactpersonen voor zoekvragen...) en doorverwijzing naar meer gespecialiseerde hulpverlening. De trajectbegeleiders proberen de drempel zo laag mogelijk te houden.

Leeftijd speelt op zich geen rol. Het decreet voorziet dat elke persoon vanaf 12 jaar bij het centrum terecht kan. Kinderen onder die leeftijd zijn zeker ook welkom. Indien blijkt dat de vraag echt vanuit henzelf komt (niet onder druk van ouders of anderen) en zij daar de mogelijke consequenties van kunnen begrijpen, wordt ook voor hen een traject aangevat.

Ook financieel is de dienstverlening van het Afstammingscentrum laagdrempelig. Zowat de hele dienstverlening van de trajectbegeleiders is kosteloos voor de cliënt. Voor sommige acties zullen de cliënten echter wel moeten bijdragen. Zo werd bij Ministerieel Besluit bepaald dat zij een deel (€85) bijdragen in de kost van het DNA-onderzoek. Het Afstammingscentrum past de rest bij (€250 of 285, naargelang het over vrouwen of mannen gaat). Dit omvat de afname van het DNA-staal, verzending naar en opname ervan in de databank en het onderzoek naar een mogelijke match door het CME. Ook vertalingen of tolken kunnen ten laste van de cliënt zijn, alsook alle kosten voor een rootsreis.

Een eerste **contact** (1) kan al eenvoudig per telefoon, brief of e-mail, of men kan een **afpraak** (2) maken bij het Afstammingscentrum.

Na de contactname volgt een **intakegesprek** (3). Hier wordt de vraag verhelderd en besproken en worden enkele decretale- en GDPR-vereisten vervuld. De trajectbegeleider geeft dan een toelichting bij de privacyverklaring en de cliënt geeft de expliciete, schriftelijke en gedetailleerde **toestemming** (3) voor de aanmaak van het dossier en voor de te nemen stappen. Hierbij worden al bepaalde elementen van een mogelijk zoekproces toegelicht: te overwegen actiemogelijkheden, de bespreking van eventueel reeds beschikbare informatie, de te bieden psychosociale ondersteuning, een toelichting van verwachtingen, kansen en risico's, inschatting van timing en meer.

Vanaf dat moment blijft de toegewezen trajectbegeleider tijdens de hele dossierbehandeling het vast aanspreekpunt en begeleider.

De trajectbegeleider zal de persoonlijke gegevens en de details van de vraag opnemen, bijhouden en opvolgen in het dossier. De dossiers worden veilig opgenomen in een registratieapp, specifiek voor het Afstammingscentrum ontworpen. De trajectbegeleiders gaan met de nodige discretie om met alle verkregen informatie. Zo wordt informatie over dossiers op het teamoverleg enkel besproken op een 'need to know' basis en vertrouwelijke info wordt niet per telefoon met derden besproken.

In dit registratiesysteem worden ook alle ondernomen **acties** (4) in de zoektocht opgenomen, alsook de **resultaten** (5) of de uitleg bij het gebrek daaraan.

Tot slot, is er ook de nodige aandacht voor het gepast **afronden** (6) van dossiers en het verlenen van nazorg waar nodig, opnieuw in nauw overleg met de cliënt.

Een specifieke actie, decretaal in detail bepaald, is het onderzoek aan de hand van DNA. In overleg met het daarvoor vergunde CME en rekening houdend met decretale bepalingen houdt het Afstammingscentrum zich aan het protocol voor DNA-afname, verzending en onderzoek, zoals uitgeschreven en opgenomen in een Service Level Agreement met het CME. Hierin staan de afspraken over de afname door een trajectbegeleider, de correcte opslag ervan, de pseudonimisering, de informatie die op de fiche van een DNA-staal moet staan, het gebruik van een unieke code, een dubbelcheck van de vereiste toestemming en zo meer. De beveiliging en pseudonimisering garandeert dat het CME nooit een DNA-staal met een bepaalde persoon kan linken; dat kan enkel bij het Afstammingscentrum gebeuren. Hoewel het Afstammingscentrum geen formele samenwerking uitbouwt met internationale DNA-databanken, kunnen deze wel in een zoektocht gebruikt worden als methode. Het zijn dan doorgaans de cliënten zelf die hun DNA ingeven. De trajectbegeleider kan hier bijstand verlenen bij het interpreteren van de resultaten of bij minder positief nieuws.

Andere acties kunnen zijn: het bij elkaar zoeken van documenten en informatie bij het VCA, adoptiediensten, gemeentebesturen, fertiliteitscentra, het Rijksarchief e.d. Ook sociale media zijn een bron van informatie.

De trajectbegeleider kan ook een bemiddeling opstarten, die al naargelang de wens van alle betrokkenen kan uitmonden in een persoonlijke ontmoeting. Dat hier behoorlijk sterke emoties bij de pas komen, hoeft geen betoog. Vaak krijgen de trajectbegeleiders hiervoor ook gewaardeerde complimenten voor hun empathische ondersteuning. Ook wanneer resultaten uitblijven.

3.2 AANMELDINGEN

Voor de correcte verslaggeving moeten we een verschil maken tussen de nieuwe aanmeldingen in het jaar 2022 en het aantal dossiers dat momenteel nog lopende is. Daar zitten namelijk ook dossiers bij die reeds in 2021 geopend werden. In 2022 telden we 317 nieuwe aanmeldingen.

“ Ik moet zeggen dat de medewerkers naar mijn gevoel wel hun best doen om me te helpen en te steunen. Ik ben echter overtuigd dat ze met te weinig zijn om al die dossiers te kunnen behandelen op volle 100%. ”

3.2.1 Aantal en doelgroepen

Met een instroom van **317 nieuwe aanmeldingen** mag het niet verwonderen dat de trajectbegeleiders, samen goed voor 2,3 VTE, deze niet meteen kunnen opstarten en verwerken op een kwaliteitsvolle en professionele manier. In de loop van de zomer hebben we dan ook noodgedwongen een wachtlijst moeten aanleggen. Dossiers waar een element van hoogdringendheid in zit, worden natuurlijk onmiddellijk opgenomen. Personen worden per mail verwittigd over de wachtlijst en krijgen daarbij alvast een korte toelichting bij de werking. Wekelijks gaan we na of er ruimte is om dossiers van de wachtlijst te halen, op een ‘first come, first served’ basis of rekening houdend met enkele onderbouwde voorrangscriteria (vb. omdat de cliënt nieuwe documenten aanbrengt, omwille van leeftijd, omdat de cliënt een rootsreis gepland heeft...) Eind december stonden er een kleine 100 dossiers op de wachtlijst. Nog meer dan voor de trajectbegeleiders, is dit bijzonder frustrerend voor de cliënten en we zijn ons daar ook erg bewust van.

We kaartten dit aan bij de overheid en hebben voor 2023-24 een tijdelijke projectsubsidie gekregen, waardoor we de trajectbegeleiding kunnen versterken.

“ Ik begrijp volkomen dat er een wachttijd is en apprecieer het professionalisme. ”

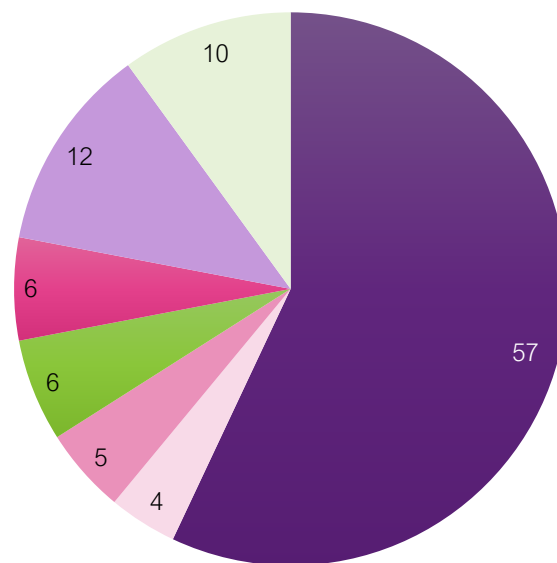
“ X aantal weken/maanden verder en nog geen info ontvangen. ”

We spreken van een ‘dossier’ vanaf het moment er een eerste contact was en een toestemmingsformulier getekend werd.

Op grond van de ruime omschrijving in het decreet komen afstammings- en zoekvragen van ‘iedereen’ bij het Afstammingscentrum terecht. Daaronder vallen de te verwachten doelgroepen: geadopteerden, donorkinderen en de metissen. Maar het Afstammingscentrum krijgt even goed meldingen van andere betrokken partijen (donoren, eerste- en geboorteparenten, adoptanten, siblings...) en andere personen die om welke reden ook vragen hebben bij hun afstamming. Hier is dan vaak sprake van een familiegeheim, kinderen uit een buitenechtelijke relatie of uit een voorgaande relatie en dergelijke. Waar deze vorig werkjaar nog onder VAR (varia) werden ingevoerd in de registratieapp, hebben we daar nu de categorie FAM voor aangemaakt.

“ Zolang niets gezegd wordt, kan het taboe blijven bestaan. ”

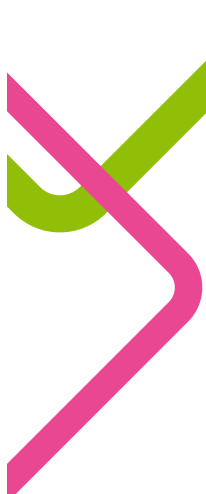
DOELGROEPEN in PERCENTAGES

■ GEADOPT ■ OUDER ■ EERSTE O ■ DONORK ■ DONORO ■ FAM ■ METIS

Deze grafiek toont de percentages van de doelgroepen, met weglating van de categorie VAR en 'niets'. Het is duidelijk dat de geadopteerden de grootste groep vormen met 137 dossiers (57%). Hieronder vallen de transnationaal geadopteerden (85), de binnenlands geadopteerden (46) en de sous-x (6). De tweede grootste categorie is de minder afgeijnde 'FAM' groep met 30 dossiers. Dan volgen de metissen (23), de donorkinderen en de donoren (elk 15 dossiers). We ontvingen vragen van 9 geboorteouders (term bij binnenlandse adoptie) en 2 eerste ouders (term bij transnationale adoptie). Van de ouders die in 2022 het Afstammingscentrum contacteerden, zijn er 4 die transnationaal adopteerden, 3 binnenlands en 3 ouders van een donorkind.

Onder VAR (31) vallen allerhande contactnames, die niet steeds tot een dossierbehandeling of echte zoektocht geleid hebben. Voorbeelden zijn korte of onduidelijke vragen waar verder geen reactie meer op kwam, infovragen over DNA-onderzoek in de context van medische of etnische info maar geen afstammingsvraag, situaties waar de doelgroep of de vraag onduidelijk was enz.

De categorie VOK (Vondelingen) hebben we uit de registratieapp verwijderd, gezien zij onder geadopteerden opgenomen worden. (Ze blijven tot nader order nog wel in een afzonderlijk register in de DNA-databank, zoals gesteld in het decreet.)

Aan 46 meldingen kon nog geen categorie toegevoegd worden. Dit zijn meldingen die nog op de wachtlijst staan en waarvan nog niet duidelijk is onder welke categorie de vraag valt. Denk aan een 'geadopteerde' die inzage vraagt, maar waarvan we nog niet weten of die binnenlands of transnationaal geadopteerd werd.

3.2.2 Soorten vragen

Bij de dossiers wordt ook genoteerd over welk soort vraag het gaat. Het valt hierbij op dat er vaak meerdere vragen en acties gecombineerd worden. Zo kan men starten met een eigen begonnen zoektocht op een internationale DNA-databank, vervolgens het Afstammingscentrum contacteren voor ondersteuning bij de interpretatie ervan om te eindigen met een heuse bemiddelingspoging. Doorheen een dossierbehandeling verandert het soort vraag dus wel eens. In de registratieapp werd deze opdeling ook uitgebreid om beter aan te sluiten bij de vragen die binnenkomen.

- 'I' staat voor inzage in dossiers: opvragen van dossiers, stukken bijeen zoeken en linken bijstaan van de cliënt bij de inzage hiervan.
- 'CME' staat voor DNA-onderzoek, met opname van stalen in de CME-databank met oog op een mogelijke match.
- 'D' gaat dan over de DNA in de internationale databanken, toegevoegd door de cliënt, het lezen en interpreteren van eventuele resultaten en matches.
- 'B' gaat over de bemiddelingsfunctie: het stapsgewijs contacteren van verwanten, het voorbereiden en begeleiden van ontmoetingen, het omgaan met afwijzing.
- 'INFO' zijn de louter informatieve vragen over afstamming en afstammingsonderzoek.

Het is niet zo veelzeggend om hier gewoon wat cijfers mee te geven, zoals 6 'B' (bemiddeling) of 26 'I' (inzage). De meeste vragen zijn namelijk combinaties. Zo wordt er in 136 dossiers een bemiddeling gevraagd en gaan 90 dossiers over een inzage. DNA-onderzoek, zowel bij het eigen CME als internationaal, komt aan bod in 63 dossiers.

Let wel, het Afstammingscentrum heeft enkel de eigen DNA-databank bij het daartoe vergunde CME. Cliënten worden daarnaast wel geïnformeerd over de werking van die internationale databanken en vaak hebben ze daar zelf al hun DNA ingevoerd. In de dossierbehandeling kunnen die databanken wel degelijk als zoekinstrument gebruikt en worden de resultaten ervan voor de cliënt verduidelijkt en toegelicht. Het is evident dat hier meer kans op succes zit, gezien de enorme hoeveelheid DNA-stalen daarin opgenomen zijn. Het zou dan ook te gek zijn om hier geen gebruik van te maken. In de eigen databank van het CME werden er in 2022 slechts 20 stalen toegevoegd. De kans op matches blijft daar voorlopig de facto zo goed als onbestaand, tenzij bv. in die gevallen waar reeds gekende verwanten hun DNA laten opnemen ter bevestiging van de verwantschap. In 2022 haalden we in 5 dossiers een match uit de CME-databank, één in een donorcassé, één in een familiale zoektocht en 3 in het kader van transnationale adoptie. Resultaten uit de

internationale databanken zijn dan eerder verwantschappen en genetische connecties die kunnen leiden naar de vermoedelijke eerste ouders of andere gezochte verwanten.

“ Ik heb een eerste keer negen uur lang bij hem thuis gezeten. Zo lang hebben we gebabbeld. Ik heb niets gevraagd over het hoe en waarom, ik heb hem geen verwijten gemaakt. We hebben over ons leven verteld en het was boeiend om zoveel gelijkenissen te zien. ”

Het is in deze van belang om goed te begrijpen dat een **'resultaat'** niet per se een persoonlijke ontmoeting met een gevonden persoon moet zijn. Hier heersen soms wel eens misverstanden rond. Een persoonlijk contact leggen is zeker niet in alle dossiers de vraag van de cliënt. Nieuwe informatie vinden, aanvullende dossierstukken, informatie over eerste ouders, uitleg krijgen bij een dossier of informatie over DNA-resultaten, een donator die vrijwillig een DNA-staal laat opnemen...ook dat zijn resultaten van ons werk.

3.2.3 Een greep uit de cases

Zoals gesteld, zijn alle vragen anders en in veel dossiers duurt het behoorlijk lang voor er van enig resultaat sprake kan zijn. Een adoptiedossier is onvindbaar of verbrand, een vermoedelijke donor verzet zich tegen een afname van DNA, een Belgische vader van een metis wil onder geen beding een contact, ontkent zelfs het vaderschap... Toch kunnen we ook hier iets betekenen voor cliënten door hun verhaal ernstig te nemen, hen aandacht en ondersteuning te bieden bij verlies of verdriet.

K. komt op intake met vragen over zijn dossier. Zijn ouders, een lesbisch koppel, vroegen destijds een zwarte donor en dat werd hen ook toegestaan. K. vindt dit onbegrijpelijk en is ook kwaad omdat niemand er toen blijkbaar bij stil stond wat de impact op zijn leven zou zijn als zwart kind van twee witte vrouwen. Bovendien miste hij een vangnet thuis toen hij regelmatig met racisme af te rekenen had.

E. kwam er als 8-jarige bij toeval achter dat zijn 'vader' eigenlijk zijn adoptievader was. Hij begreep er niets van en durfde nooit verder te vragen. Ook later werd hem gezegd dat hij beter alles zo zou laten. Hij vertelde de trajectbegeleider hoe er dan van alles door zijn hoofd ging. Wat voor iemand was dat dan? Waarom die geheimdoenerij? Na de dood van zijn opvoedvader ging hij dan toch verder op zoek en gaf zijn moeder eindelijk een naam. Hij zou ook nog een sibling hebben. Met de trajectbegeleider werd het onderzoek gestart en relatief snel kon er contact gelegd worden met zijn halfzus. Beiden ontmoetten elkaar op het Afstammingscentrum en dit verliep met veel emoties, vooral positieve emoties. Hun vader leeft ook nog en ook met hem kon al snel een ontmoeting geregeld worden. Ze gingen al bij elkaar op bezoek en vader en zoon bellen nu wekelijks.

L. is geadopteerd en klopt bij het Afstammingscentrum aan met een behoorlijk uitgebreid adoptiedossier op zak. Er is al veel informatie over de eerste moeder, maar ook nog veel onduidelijkheid of alles wel klopt. Het feit dat veel documenten in Cyrillisch schrift zijn, zorgt voor bijkomende complicaties in het zoeken, bv. door de verschillende schrijfwijzen. De eerste moeder bleef een hele tijd onvindbaar tot er uit MyHeritage veel matches kwamen. Dit onderzoek, samen met het zoeken op sociale media, heeft geleid tot een persoon die naar alle waarschijnlijkheid de moeder van L. is. Wordt ongewitfeld vervolgd.

M. komt met een begeleider uit Angola België binnen. Zijn moeder is daar overleden en een vader is er nooit echt geweest. De jongeman hoopt in elk geval dat de begeleider zijn vader niet is omdat hij allerm minst goed behandeld wordt door de man. Via het dossier bij de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de man toch zijn vader is. Maar in het dossier vinden we ook een brief van zijn moeder en dat werkt wel erg helend voor M.

C., M. en L. werden allen geadopteerd uit eenzelfde herkomstland waar het Afstammingscentrum een samenwerking heeft met een betrouwbare NGO, die erg actief is bij zoektochten. Die samenwerking leidt tot het koppelen van de geadopteerden aan hun eerste moeder. Naar alle waarschijnlijkheid zullen persoonlijke contacten de volgende stap zijn. H., een andere geadopteerde uit dat land had minder geluk: een DNA-test wees helaas uit dat de vermeende moeder geen match was.

T. heeft geruchten opgevangen in de familie dat zijn wettelijke vader niet echt zijn vader zou zijn. Hij is daar behoorlijk door aangeslagen en vraagt of het Afstammingscentrum duidelijkheid kan brengen. De trajectbegeleider biedt hem de nodige psychosociale ondersteuning en de opluchting is groot wanneer DNA-onderzoek bevestigt dat zijn wettelijke vader toch effectief zijn papa is.

P. is al op leeftijd als hij het Afstammingscentrum contacteert. Hij wil, voordat hij sterft, zijn ruimere familie zoeken. We vonden al zijn moeder en drie broers, allen helaas overleden. Hij bezocht hun graven en probeert nu contact te krijgen met de zoon van een van zijn broers, maar die reageert niet. Via Myheritage wordt ook verder gezocht aan de vaderlijke kant in de hoop toch zijn vader te vinden. Er wordt vermoed dat P. geboren werd uit een buitenechtelijke relatie en daarom ter adoptie afgestaan werd.

K. is kort en bondig en meldt 'ik wil bij jullie mijn adoptiedossier komen inzien'. Het dossier wordt bij de juiste dienst opgevraagd en bij het Afstammingscentrum ingekeken. Niets meer, niets minder.

L. werd geadopteerd uit Korea. Via HOLT vond ze de naam van haar eerste moeder, maar komt bij het Afstammingscentrum voor de nodige steun en bemiddeling. Er wordt met een tolk een eerste ontmoeting online geregeld. Dit resulteert in een heel positief en emotioneel gesprek, waarbij de begeleiding van de trajectbegeleider erg gewaardeerd wordt door de cliënt.

D. werd geboren in Frankrijk, sous-x, en wil haar moeder en verwanten vinden. Van de moeder vinden we niet direct iets, wel vinden we al snel een zus. We schrijven haar aan én ze reageert meteen! Ze denkt wel dat de moeder niet zal openstaan voor enige vorm van contact. Inderdaad, de moeder is erg weigerachtig, waarop ook D. zelf het niet meer zo ziet zitten. De kwaadheid, die D. voorheen al voelde, neemt opnieuw toe. Voor een eventueel contact tussen D. en haar moeder zal dus nog verdere ondersteuning nodig zijn. De communicatie met de zus blijft open en de zussen hebben elkaar intussen al enkele keren persoonlijk ontmoet. Twee handen op één buik is hier van toepassing. Ze zien veel gelijkenissen bij elkaar en zijn een grote steun voor elkaar doorheen dit moeilijke proces.

3.3 BEDENKINGEN BIJ DE TRAJECTBEGELEIDING EN DE DOSSIERS

Hoewel ook kinderen (vanaf 12 jaar) een inzagerecht hebben, kloppen **minderjarigen** zelden aan bij het Afstammingscentrum. Minderjarigen zijn de uitzonderingen die langskomen om meer te leren over hun adoptie en levensgeschiedenis. Doorgaans zijn hun adoptiefouders daarvan op de hoogte en ondersteunen ze de vraag. Soms komen zij ook mee. Dat is niet echt wettelijk vereist maar het lijkt ons wel beter dat een jongere dat niet allemaal stiekem moet doorlopen. Soms nemen de adoptiefouders contact op voor hun kind. In dergelijk geval gaat het Afstammingscentrum wel steeds na of de vraag effectief ook bij het kind zelf leeft. Indien dat niet overtuigend beoordeeld kan worden, zullen we het dossier eerder uitstellen dan opnemen.

De meeste cliënten zijn dus **volwassenen**. Gaan graven of actief gaan zoeken in de eigen levensgeschiedenis heeft blijkbaar toch tijd nodig. Cliënten hebben vaak al veel afwegingen gemaakt, of zoektochten in gang gezet, vooraleer ze ons contacteren. Vaak komen zoekvragen boven op bepaalde kantelmomenten in iemands leven: het overlijden van de ouders, zelf zwanger worden, een depressie te boven komen, als onderdeel van een lopend hulpverleningstraject...

In de context van **donorconceptie** maken we ons nog zwaar zorgen over de wettelijke context en de praktijk. We hebben stellig de indruk dat het nog steeds de belangen van wensouders zijn die doorwegen op de rechten van de kinderen, die uit geassisteerde bevruchting geboren worden. De techniek, de wetenschap en de keuzemogelijkheden zijn voortdurend in evolutie, maar bij praktijken van wilde donoren (vb. via Tinder of onewish.be) of post mortem gebruik van sperma mag, wat ons betreft, toch langer stilgestaan worden bij de vraag welke impact dit heeft op het kind, en dit op korte én langere termijn. Bij het doneren van materiaal buiten de officiële centra komen daar nog ernstige vragen rond volksgezondheid bij, bv. geen controle op de kwaliteit van het sperma of risico's op onbewust incestueuze relaties, maar daar kan het Afstammingscentrum weinig aan doen.

“ Het is toch wel een beetje de omgekeerde wereld om donorkinderen te verwijten dat ze met vuur spelen als ze op zoek willen gaan naar de donor. Het waren eerder toch al de wensouders en donoren die met dat vuur begonnen te spelen?? ”

Het Afstammingscentrum heeft ook af te rekenen met enkele **hindernissen**.

Vooreerst is er de groeiende mismatch tussen het aantal aanmeldingen en de beschikbare manuren in de trajectbegeleiding. Voor de komende 2 jaar zal dit deels opgevangen kunnen worden met een tijdelijke projectsubsidie.

Andere hindernissen, ook al aangekaart in het vorige jaarverslag, werden opgenomen in een voorstel tot wijziging van het oprichtingsdecreet. Het gaat dan met name over een verruiming van het DNA-onderzoek naar de tweede graad en een steviger decretale grondslag voor de toegang tot het Rijksregister. Mocht het Afstammingscentrum die toegang verkrijgen, zou enorm veel tijd in opzoekwerk kunnen uitgespaard worden.

Tenslotte hebben we soms ook af te rekenen met al dan niet gefundeerde kritiek van tegenstanders in de pers en op sociale media. Dat is op zich niet altijd aangenaam, maar we proberen ons daarboven te zetten en gestaag en professioneel ons werk te doen. Wat daarbij wel ongelukkig is, is het risico dat sommige mensen zich daardoor laten beïnvloeden en geen contact opnemen met het Afstammingscentrum terwijl we hen wel zouden kunnen helpen.

3.4 TEVREDENHEIDSBEVRAGING

Nog voor de start was het duidelijk dat de prioritaire doelgroepen van het Afstammingscentrum een duidelijke rol te spelen hebben, niet enkel bij de voorbereiding maar ook bij het functioneren van het Afstammingscentrum. Naast de inbreng van de stuurgroep dienen ook de gebruikers “op regelmatige tijdstippen bij de evaluatie van de dienstverlening” betrokken te worden. (Art. 7, 7° van het oprichtingsdecreet).

Binnen het team leeft hieromtrent wel de bedenking of het aangewezen is om cliënten nog tijdens de behandeling van hun dossier al te gaan bevragen over hun tevredenheid over het Afstammingscentrum. Uiteindelijk zitten cliënten op dat moment toch in een afhankelijkheidspositie, ook al verloopt de bevraging anoniem. Misschien moeten we de komende jaren nadenken over een ander systeem van evaluatie?

3.4.1 Bevraging januari 2022 over werkjaar 2021

Begin 2022 hebben we voor het eerst een (summiere) tevredenheidsbevraging uitgevoerd bij de cliënten – met dossier bij het Afstammingscentrum – en ook ruimer, bij alle mensen die met ons contact namen. Het leek ons nl. niet onbelangrijk om ook niet-clieënten te horen. Waarom zetten zij hun weg niet verder bij het Afstammingscentrum? Wat hield hen tegen? Waar liggen punten van kritiek? Deze bevraging ging over het eerste, onvolledige werkjaar 2021.

Omwille van de haalbaarheid werd een korte, anonieme, bevraging uitgewerkt via Microsoft Forms. In deze toepassing worden de antwoorden ook onmiddellijk verwerkt hetgeen veel werktijd kon uitsparen. Vragenlijsten werden gestuurd naar zowel de cliënten met een lopend dossier in de registratieapp van het Afstammingscentrum als naar mensen zonder echt dossier maar die een eerste aanvraag deden of vraag stelden, zonder vervolg.

De vragenlijst bevatte 9 eenvoudige vragen, waarvan 8 in te vullen waren met een score van 1 tot 10 en een laatste vraag waar mensen vrij hun commentaren konden toevoegen. De respons bij deze eerste bevraging was niet echt overweldigend met 29 antwoorden van cliënten en 3 antwoorden van de ‘niet-clieënten’. Zoals verwacht liggen de scores wel ver uiteen tussen beide groepen. Waar de antwoorden van cliënten overwegend positief tot erg positief zijn, is dat zeker niet het geval bij de 3 personen die geen dossier openden bij het Afstammingscentrum. Naar de reden moeten we dan raden, want het contact met hen en hun ervaring met het Afstammingscentrum is hoe dan ook wel erg miniem geweest.

Bij de **cliënten** zag de score er zo uit:

Men leerde het Afstammingscentrum kennen door	(1) internet (2) professionele doorverwijzing (3) 'andere'
Tevredenheid over eerste contact	9.24
Voldoende info bij de start over te nemen stappen, mogelijke resultaten	9.24
Info tijdens verloop van dossier, voortgang of gebrek daaraan	8.72
Terecht kunnen bij de trajectbegeleider indien daar nood aan is	9.03
Info website interessant en relevant	7.72
Bereikbaarheid Afstammingscentrum	7.93
Algemene score voor het Afstammingscentrum	8.28

Waar cliënten commentaren invulden, ging dat vooral over de empathie en aangename bejegening door de trajectbegeleider, die hier en daar mooie complimenten op naam kregen. Hun luisterbereidheid werd vaak aangehaald, alsook dat mensen 'eindelijk' een plek gevonden hadden waar ze met hun afstammingsvraag terecht konden.

“ Enthousiast uiterst gedreven team! ”

“ Bij mijn eerste contact voelde ik mij al direct thuis, het was een hele opluchting eindelijk gehoord te kunnen worden door iemand die mij begrijpt. ”

Sommigen gaven ook aan wat ze verder nog van het Afstammingscentrum verwachten.

“ Als donorkind is het voor mij enorm belangrijk dat er maatschappelijk gezien meer erkenning komt voor de specifieke rechten, belangen en noden van donorkinderen. Ik hoop dat het Afstammingscentrum daar in de toekomst een actievere rol in kan opnemen (politieke lobby, standpunten innemen in publiek debat/media, informeren over de voortgang (of het gebrek eraan en het waarom daarvan) in het proces rond de anonimiteitswet). ”

Het spreekt vanzelf dat we hier erg blij mee zijn. De trajectbegeleiders geven alle dagen het beste van zichzelf en het doet enorm deugd om dat zo erkend te zien. Voor sommigen wekt het vertrouwen dat hun trajectbegeleider zelf ook tot een doelgroep behoort. Zo'n verwijzing naar ervaringsdeskundigheid is tevens een erkenning.

“ Voor mij persoonlijk beschouw ik het als een pluspunt dat mijn begeleider ... een geadopteerde is die de zoektocht zelf deed en zeer ervaren is. ”

Er waren natuurlijk ook punten van kritiek, bv. over het gebrek aan onmiddellijke respons op een mail. We proberen die in de mate van het mogelijke op te nemen en daar constructief mee om te gaan.

In hun antwoorden zien we ook hoe cliënten meer structurele problemen aankaarten, zoals de beperking van DNA-onderzoek tot de eerste graad of de weinig concurrentiële positie van de eigen databank.

“ Een opmerking die vooral gericht is op het beleid en niet zozeer op de werking van het Afstammingscentrum an sich: voorzie ook de mogelijkheid om te testen voor naaste biologische familieleden (halfbroers en -zussen, grootouders...), en niet alleen voor de familieleden in eerste graad. ”

Of nog sterker uitgedrukt...

“ Iedere onlinedatabase (MyHeritage, Ancestry, etc) geeft 1000X meer relevante info dan het afstammingscentrum. De donor blijft zodanig afgeschermd dat het centrum 0,0 zin heeft. Opdoeken en financiële middelen inzetten voor meer relevante projecten voor donorkinderen. ”

Dat deze kritiek dan enkel over donorkinderen en DNA-matches gaat, maakt dit niet voor alle cliënten en zoekacties even relevant natuurlijk.

De beperkingen in het DNA-onderzoek werden door het Afstammingscentrum zelf ook al uitvoering beschreven en aangekaart en een decreetswijziging dient zich hier hopelijk snel aan. Hoe dan ook maakt dit o.i. het hele centrum verre van zinloos, gezien er ook andere vormen van ondersteuning, zoekacties en bemiddeling geboden worden.

3.4.2 Bevraging januari 2023 over werkjaar 2022

Tijdens het schrijven van dit jaarverslag kwamen ook al de resultaten van de bevraging binnen die we begin 2023 deden over het werkjaar 2022. We geven die hier dan ook al graag mee.

Vooreerst valt de toename van het aantal respondenten op. Dit is natuurlijk niet zo verwonderlijk gezien het aantal dossiers. We kregen 80 antwoorden binnen van cliënten (waarvan 3 op papier op vraag van de cliënten zelf¹⁷). Zo'n respons van 25% van de cliënten is niet bepaald overweldigend te noemen. Het is wel al meer dan de 18% van vorig jaar en het geeft toch een bepaalde boodschap mee. 43 vragenlijsten kwamen binnen van (nog) niet-clieuten (13%). Hieronder vinden we meerdere respondenten die nog op de wachtlijst staan. We hadden dan ook een behoorlijke negatieve respons verwacht, maar dat viel al bij al nog mee.

---

¹⁷ Deze respondenten werden nog niet in het eindresultaat verwerkt, maar waren overwegend zeer positief, met veel scores van 10.

Om te kunnen vergelijken, stuurden we dezelfde vragenlijst rond als het vorige jaar en de cliënten gaven het Afstammingscentrum alvast gelijkaardige scores.

	Over 2022	Over 2021
Men leerde het Afstammingscentrum kennen door	(1) internet (2) professionele doorverwijzing (3) mond aan mond reclame	(1) internet (2) professionele doorverwijzing (3) 'andere'
Tevredenheid over eerste contact	9.09	9.24
Voldoende info bij de start over te nemen stappen, mogelijke resultaten	9.23	9.24
Info tijdens verloop van dossier, voortgang of gebrek daaraan	8.22	8.72
Terecht kunnen bij de trajectbegeleider indien daar nood aan is	8.79	9.03
Info website interessant en relevant	8.22	7.72
Bereikbaarheid Afstammingscentrum	8.22	7.93
Algemene score voor het Afstammingscentrum	8.60	8.28

Opnieuw krijgen de trajectbegeleiders, vaak bij naam, een mooie vermelding en opnieuw merken cliënten op waar verbetering wenselijk is op structureel vlak.

“ Zeer aangename ervaring, goed en snel geholpen door een super vriendelijke vrouw! ”

“ Dat donorkinderen niet met elkaar gematcht kunnen worden is een serieus gebrek. Het zou goed zijn moest de dienst gratis worden zoals in Nederland. ”

“ Een prachtig initiatief van de Vlaamse gemeenschap om dit op te starten. ”

“ Meer dan dat ik had verwacht! ”

“ Wij zijn jullie heel dankbaar voor het onderzoekwerk en het beantwoorden van onze vragen. We zijn super vriendelijk geholpen geweest!!! 10.000 keer dank. ”

Enkele meer kritische bedenkingen houden ons wakker.

“ Mijn dossier is nooit echt afgewerkt. Ik heb hier uiteraard ook een aandeel in, want wat losgelaten wegens geen directe reactie van mogelijke familie. ”

“ Had het gevoel dat ze weinig opzoekingswerk verricht hebben, naar de zoekactie van nog een broer/zus waarvan we het spoor bijster zijn. ”

“ Graag om de 6 maand een kort mailtje hoe het onderzoek evolueert. ”

Negatieve commentaren kregen we opnieuw, zoals verwacht, vooral van de **niet-cliënten**. Bijna alle kritiek ging over de wachtlijst of men gaf aan dat er geen antwoord gegeven kon worden, doordat het dossier nog niet opgenomen werd. Maar zelfs in deze groep kwam ook hier en daar toch nog begrip.

“ De wachtlijst is enorm lang! ”

“ Goed initiatief! Blij dat jullie bestaan! Onderbemand wel jammer dat we zo lang moeten wachten. Ook jammer dat ze maar bep. tijdstippen bereikbaar zijn telef. ”

“ Ik ben aangemeld in sept. 2022 en er zijn nog veel wachtenden voor mij. Doordat vriendin van mij over 2 weken naar mijn geboortestreek vertrekt krijg ik gelukkig wel al inzage in mijn dossier, dus wel top dat ze 'op maat' werken, de verwerking en opvolging zal ik helaas nog moeten verder wachten. ”

“ Ik heb een aanvraag gedaan in september. Momenteel zijn we eind januari en buiten een beleefdheidsmail dat ze te weinig mensen hebben voor de aanvragen die ze binnen krijgen, heb ik er nooit meer iets van gehoord. Dus tevreden, zeker niet eigenlijk. ”

4 UITBOUW EXPERTISE

4.1 MEETINGS MET DE 'EIGEN' EXPERTEN

Voor de uitbouw als expertisecentrum kan het Afstammingscentrum rekenen op de steun van enkele experts van diverse disciplines, zowel voor ad hoc vragen uit het eigen casework als meer algemene afstammingsgerelateerde vraagstukken.

Zo kregen we van bij de start de volle steun van Prof. Dr. Jean-Jacques Cassiman, die helaas op 5 augustus 2022 overleed. Naast zijn warme, innemende persoonlijkheid en vele talenten, heeft hij voor donorkinderen en het gebruik van DNA enorm betekenisvol werk geleverd. We hadden enkele aangename contacten maar hebben hem omwille van gezondheidsredenen niet meer kunnen uitnodigen bij het Afstammingscentrum.

In 2022 hebben we 2 expertenmeetings georganiseerd. Voorlopig houden we dit kleinschalig voor de leden van de stuurgroep en het team. Op termijn willen we dergelijke vormingsmomenten graag voor een ruimer publiek van geïnteresseerden uitbouwen, maar daarvoor ontbreken voorlopig de middelen.

4.1.1 Prof. Dr. Astrid Indekeu¹⁸ – 20 juni 2022

Tijdens dit aangenaam onderhoud stond het nieuwe boek van Astrid Indekeu centraal, 'Anders en toch gewoon'¹⁹, over ervaringen, gevoelens en overwegingen van donorkinderen, donoren en ouders. Met deze publicatie wil ze het thema verder bespreekbaar maken en tegelijk de complexiteit ervan meer in de verf te zetten. Het boek toont ook erg duidelijk het belang aan van persoonlijke narratieven en kwalitatief onderzoek, naast het bestaande kwantitatieve onderzoek, dat doorgaans de meeste aandacht krijgt.

Opvallende vaststelling is toch wel het tekort aan meer diepgaande voorbereiding van wensouders, alsook aan begeleiding van alle betrokkenen doorheen het hele proces. Ze merkte wel al meer openheid in de gesprekken dan tijdens haar vorige onderzoek in 2013, maar er blijft een zekere angst over wat zal komen als men hierover te open zou zijn. Het is belangrijk deze ongegronde angsten beter te counteren.

Astrid Indekeu

Recent hierin is ook wel de stem van donorkinderen, waarmee een heel ander perspectief toegevoegd wordt en ook de (negatieve) gevolgen op langere termijn geduid worden. Al bij al lijken de rechten en belangen van wensouders toch nog de boventoon te voeren.

“ Donorconceptie is niet zomaar een behandeling, het is een langlopend proces. ”
(Astrid Indekeu)

Na de voorstelling van het boek, werd verder nog uitgewisseld en kwamen nog enkele knelpunten aan bod, die voer geven voor verder debat:

- De al dan niet toelaatbaarheid van 'matching', de praktijk om donoren te kiezen op een manier dat het kind zoveel mogelijk op de wensouders kan lijken. Hiervoor maakt men al gebruik van *facial recognition* technieken. Wat is hier het eigenlijke doel: welbevinden van betrokkenen verhogen? Meer kans op geheimhouding creëren? In hoeverre mogen en kunnen wensouders donorkenmerken kiezen?
- Stil staan bij de impact van '*disclosure*' op de partner en het gezin van de donor. Van bij aanvang moet dit duidelijk besproken worden met de donor. De California Sperm Bank bv. contacteert alle donoren iets voor de meerderjarigheid van het kind

---

¹⁸ Master klinische psychologie, Familiale en Seksuele wetenschappen en biomedische wetenschappen. Werkte vroeger bij FIOM en is nu fellow bij de KUL. Is tevens fertility counsellor.

¹⁹ Lannoo Campus, 2022

omdat die vanaf 18 jaar info van de donor kan opvragen en krijgen. Zo kan de donor zich daar wat op voorbereiden en eventueel mensen uit e omgeving tijdig inlichten.

- Nood aan meer en grondige voorbereiding van wensouders als stimulans voor de nodige openheid over de conceptie.
- Meer nood aan sensibilisering over donorconceptie: de impact op het kind, de nood aan openheid en opheffing van anonimiteit, het niet-evidente van donorconceptie blijven centraal stellen.
- Essentie draait om de maakbaarheid van de mens en misvatting over het onbestaande 'recht OP een kind'. Kinderen dreigen zo koopwaar te worden, op bestelling maakbaar. Het Afstammingscentrum moet hier tegenwind bieden op basis van expertise en narratieven uit dossiers. Het Afstammingscentrum wil hier een soort inhaalbeweging maken en aandacht eisen voor de 'kinderen'.
- Paradox van de donorconceptie: enerzijds bestaat dit omwille van de zo gewenste genetische transmissie, anderzijds wordt door sommigen gesteld dat 'genen niet zo belangrijk zijn' of dat 'een donor niets met vaderschap te maken heeft'.
- Hamvraag is of alles wat technisch mogelijk is, dan ook zomaar moet kunnen? Wat met ontwikkelingen als baarmoedertransplantatie, spermatoerisme, geslachtskeuze, *social freezing*, *facial recognition*, commerciële spermabanken (Cryos) ...
- Bespreekbaar maken van alternatieven, van steun bij ongewenste kinderloosheid.
- De nood aan erkenning van het feit dat de verlieservaring van de wensouders doorgeschoven wordt naar de donorkinderen. De kinderen echter, mogen op hun beurt blijkbaar niet rouwen over hun verlies van hun genetische ouders?
- Donorkinderen ervaren ook problemen met de enigszins schizofrene boodschappen die ze krijgen. Men is aan de ene kant zo dankbaar ten aanzien van de donor, maar die dankbaarheid is dan toch niet belangrijk genoeg voor donorkinderen om te weten wie die donor dan is?
- Vraag naar de impact van de aangehouden geheimhouding op de ontwikkeling van een goede hechting en stevige vertrouwensrelatie tussen ouders en kinderen. Laattijdige *disclosure* of er 'per ongeluk' achter komen dat je uit een donorconceptie geboren werd, levert doorgaans ernstige problemen op die nog te vaak onderschat worden.

Het is een taak van het Afstammingscentrum om de narratieven van donorkinderen meer ruchtbaarheid te geven en die meer toe te lichten. Om verder te gaan dan de louter technische bespreking van donorconceptie. Dit gaat om taal te geven, nuances te brengen in dit hele verhaal.

Wat is de impact op relaties tussen mensen, tussen ouders en kinderen, tussen donoren en kinderen, bij familie van donoren en wensouders...
Het Afstammingscentrum moet woorden geven aan die blijvende pijn van donorkinderen en moet een stem worden in het ruime debat rond medisch geassisteerde bevruchting.

4.1.2 Prof. Dr. Sophie Withaecx²⁰ – 28 november 2022

Sophie, zelf ook geadopteerd, start met de bedenking dat ethische vraagstukken over adoptie nog een redelijk blinde vlek zijn in de vakliteratuur. De verwondering en verontwaardiging over het feit dat adoptie als iets normaal gezien wordt, wordt door weinigen gedeeld.

Onder de titel 'op zoek naar menselijkheid' neemt Sophie ons mee doorheen een denkoefening rond adoptie, identiteit, verwantschap en het waarom van zoeken. Bestaande denkkaders, die algemeen aanvaard worden, voldoen volgens haar niet om dit alles even goed te vatten en betekenis te geven. De complexiteit van adoptie en wat dat allemaal teweeg brengt, vereist ruimere denkkaders ('border thinking')

Sophie Withaecx

Vanuit de werken van Sylvia Wynter geeft Sophie tekst en uitleg bij Darwinistische en Malthusiaanse mensbeelden en de tegenstellingen daartussen, gevolgd door een pleidooi om verschillende mensbeelden eerder te durven combineren. Het Verlichtingsideaal waaruit een bepaald mensbeeld kwam (ratio, maakbaarheid, vrije wil...) impliceert nl. ook wat dan een niet-mens is. Dit dominant mensbeeld, wat op zich ook maar een zoveelste sociaal construct is, begrenst dus wel degelijk het idee van 'mens'.

Van hieruit neemt Sophie verder de vraag op 'waarom gaan mensen, geadopteerden, dan op zoek?'. Daarbij licht ze twee perspectieven toe: het biogenetische- en het keuzeperspectief. Ze haalt daarbij o.a. het gekende oertrauma aan, de '*primal wound*' van het gescheiden worden van de moeder maar gaat ook in op de kritieken op dit biogenetisch perspectief. Het keuzeperspectief is dan eerder te verstaan binnen het sociaal constructivisme van waaruit mensen hun eigen familie zouden kunnen kiezen. Maar dat geldt dan zowel voor geadopteerde als voor adoptiekandidaten.

Ze komt vervolgens tot een besluit dat geadopteerden en de complexiteit van hun vragen niet in te passen zijn in één van deze kaders en dat een meer holistisch perspectief nodig is.

---

²⁰ Universitair docent, Univ. Maastricht, wijsbegeerte en sociale wetenschappen. Focus op migratie en diversiteit. Lid van het Expertpanel Interlandelijke Adoptie

“ Allebei deze benaderingen kunnen betekenisvol zijn voor geadopteerden. ALLE gevoelens emoties verlangens van geadopteerden moeten gezien worden als echt en beantwoord worden. ‘Zoeken naar’ of controle over je eigen leven herwinnen zijn allemaal pogingen om mens te worden zoals andere mensen om deel uit te maken van de verhalen die mensen over zichzelf vertellen. ” (Sophie Withaeckx)

Zo zou het Afstammingscentrum dus idealiter gaan over een zoeken naar sociale rechtvaardigheid. En wordt de vraag gesteld naar de reden van voortbestaan van adoptie as such.

Na de presentatie volgde nog een levendig gesprek over:

Joyce Bex met Sophie Withaeckx

- Het mandaat van het Afstammingscentrum en de grenzen daarvan. De stuurgroep vindt alvast dat dit erg ruim mag ingevuld worden.
- Stellingname voor de afschaffing van adoptie - en parallel ook donorconceptie – en het blijven argumenteren dat er geen recht ‘op’ een kind bestaat.
- Hoe ga je om met de publieke opinie en discussie op sociale media. Er zijn verschillende perspectieven van zoekende geadopteerden, donorkinderen en de weerstanden aan de kant van de ouders, clash van rechten en belangen.
- Het gevecht tegen vooroordelen dat geadopteerden en donorkinderen nog steeds moeten leveren. Alsof ze ‘ondankbaar’ zouden zijn of alsof zo’n vraag zou wijzen op een problematische band met hun ouders. Vragen over je afstamming is geen afwijzing van de ouders die je opgevoed hebben.

4.2 DEELNAME AAN ACTIVITEITEN EN VORMINGSMOMENTEN

Op 18 februari 2022 volgde het Afstammingscentrum een webinar van de NGO Child Identity Protection (Genève) over het recht van geadopteerden op identiteit.

De drie trajectbegeleiders van het Afstammingscentrum volgden op 23 maart 2022 een opleiding, georganiseerd door Binnenlandsgeadopteerd over 'DNA ontrafeld: Wat kan en wat (nog) niet met DNA', door prof. Dr. Maarten Larmuseau (KUL).

Fundamentele stellingen
Donorkinderen beschikken over een grondrecht op toegang tot afstammingsinformatie
Belgische wetgeving miskent het grondrecht op afstammingsinformatie van donorkinderen
België hinkt achterop
Het behoud van de donoranonimiteit is voorbijgestreefd door de realiteit

Op 21 juni 2022 gingen Katrien Govaert, Leen Bastiaansen (intussen ook lid van de stuurgroep) en Ankie Vandekerckhove naar de verdediging van het doctoraat van Elodie Decorte, lid van de stuurgroep, over rechten van donorkinderen op informatie over de afstamming (KUL)²¹

Voor het lidmaatschap van het Afstammingscentrum bij de International Social Service wordt gevraagd een opleiding volgen over de werkwijze en de samenwerkingsmogelijkheden binnen dit netwerk. Dergelijke online opleiding werd door Joyce Bex en Katrien Govaert bijgewoond op 22 en 24 juni 2022. Hierbij werd uitgelegd hoe met andere diensten wereldwijd wordt samengewerkt in grensoverschrijdende cases en hoe zoekinformatie kan worden gedeeld.

---

²¹ Dit doctoraat werd intussen ook uitgegeven bij Die Keure (2022), Recht op kennis van afstammingsinformatie bij medisch begeleide voortplanting

Joyce Bex woonde op 26 juni 2022 in Den Haag een vorming bij van dr. Kyung-eun Lee die een kritische kijk bracht op het Koreaanse adoptiesysteem, georganiseerd door de vereniging Arierang.nl.

Dr. Lee

Op 28 augustus 2022 volgden Benoît Vermeerbergen en Ankie Vandekerckhove een presentatie bij Steunpunt Adoptie, a-Buddy, waarin Ann Sheela Jacobs - samen met haar 'oovader' Etienne Kestens - een emotioneel en boeiend narratief bracht over haar eigen zoektocht naar haar roots.

An Sheela Jacobs en Etienne Kestens

Katrien Govaert volgde op 24 september 2022 een vormingsmoment van Familiekunde in Brussel, waarin toegelicht werd hoe je via stambomen onderzoek kan doen en wat je daar allemaal kan uithalen.

Joyce Bex en Ankie Vandekerckhove volgden elk een webinar door het Steunpunt Adoptie rond het thema racisme. Joyce nam op 12 oktober 2022 deel aan de webinar met Naima Charkaoui over de negatieve impact van racisme. Ankie Vandekerckhove, op haar beurt, volgde deze met Dalila Hermans over haar persoonlijke ervaringen met racisme en hoe dat doorwerkt in haar leven van alledag.

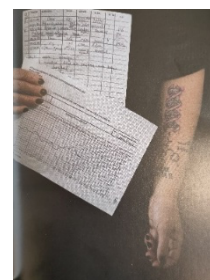

Op 20 oktober 2022 ging het hele team naar de schitterende voorstelling 'ADN' in Théâtre Toison d'Or in Brussel²². In deze voorstelling werden op een tegelijk sensitieve, grappige en confronterende manier de vele aspecten van donorconceptie naar voor gebracht.

²² <https://www.lalibre.be/culture/scenes/2022/09/16/adn-des-enfants-de-donneurs-de-sperme-brisent-le-silence-et-le-secret-FUG5LUWAZZEE3M3OFOYOKIQUOM/>

Katrien Govaert en Joyce Bex volgden op 22 oktober 2022 nog een vorming bij Familiekunde Brussel over opzoeken in archieven in Brussel, 'Genealogie en internet voor beginners'.

Leen Bastiaansen en Katrien Govaert waren op 5 november 2022 aanwezig in Amsterdam op een expo en boekvoorstelling van Linda Sprado²³. Dit event werd mee georganiseerd door FIOM en focuste op de vereiste openheid in donorconceptie.

---

https://www.youtube.com/watch?v=GGgGix9O_JY&ab_channel=TTOT%C3%A9%C3%A2tre

Foto Vivian Ghiron

²³ Het Afstammingscentrum verleende in 2021 een kleine financiële steun voor de uitgave van het boek 'Schaduwfamilie' Linda Sprado en Vera De Lange (Scriptum, 2022). Foto uit dat boek is van Kate Ford

5 BELEIDSWERK

5.1 HERVORMING ADOPTIE

Adoptie, en dan vooral de transnationale adoptie, staat al enkele jaren weer hoog op de politieke agenda. In de aanloop naar de nodige hervormingen werd een expertenpanel²⁴ aangesteld om multidisciplinair onderzoek te doen naar adoptie en op basis daarvan aanbevelingen te formuleren. De rapporten en de aanbevelingen werden in september 2021 voorgesteld en het Agentschap Opgroeien ging aan het werk voor een grondige herziening. De Vlaamse overheid wil een nieuw adoptiebeleid uittekenen met medewerking van alle betrokken actoren. Niet alle aanbevelingen van het Expertpanel worden daarbij opgevolgd. Het Vlaams adoptiebeleid zal uitgewerkt worden volgens drie grote assen:

- Herzien van de samenwerkingsmodaliteiten met de landen van herkomst.
- Linken tussen adoptie en pleegzorg.
- Organisatie van nazorg en begeleiding in zoektochten van geadopteerden.

Op die derde ‘werf’ werd ook het Afstammingscentrum uitgenodigd, alsook in een subwerkgroep rond ‘nazorg en het begeleiden van zoektochten’. De werkgroepen rond de drie werven hadden meerdere overlegmomenten binnen een eerder strakke timing. Ook rond het thema nazorg en begeleiding van zoektochten e.d. werden meerdere vergaderingen besteed²⁵, met de erg gewaardeerde inbreng van geadopteerden zelf. Binnen de werkgroepen was er plaats voor pittige discussies en op het eind van het proces formuleerde het Agentschap Opgroeien een geheel aan aanbevelingen voor het beleid. Ook een versterking van het Afstammingscentrum werd als aanbeveling uitgewerkt. Deze werden voorgesteld op een afsluitmoment met het kabinet Welzijn op 15 december 2022. De aanbevelingen zouden in de loop van 2023 decretaal vertaald worden.

Zeker ook te vermelden hier is de respons van het federaal parlement op de volgehouden vraag van belangengroepen van geadopteerden, met de unanieme (!) goedkeuring van een resolutie dd. 9 juni 2022 over illegale adopties²⁶. Daarin wordt de federale overheid aangezet tot actie, ook op het vlak van nazorg. Het Afstammingscentrum was hierbij niet betrokken, maar waardeert de grote inzet van de actoren én de beleidsmakers die zich rond dit thema inzetten.

---

²⁴ Voor het eindrapport en alle deelrapporten, zie <https://www.opgroeien.be/over-opgroeien/nieuws-en-pers/rapport-expertenpanel-interlandelijke-adoptie-vlaanderen>

²⁵ De werkgroep kwam samen op 23 april, 5 mei, 9 juni, 15 juni, 15 september en 10 oktober. De subwerkgroep vergaderde onder meer op enkele avonden online in mei, juni en juli en kwam samen op 16 augustus en 6 september.

²⁶ <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2151/55K2151008.pdf>,
https://www.youtube.com/watch?v=jzQogNQ9Z0o&ab_channel=CAFE

5.2 DONORCONCEPTIE, DONORANONIMITEIT EN HET RECHT OP WETEN

In de loop van 2022 werd het Afstammingscentrum zowel formeel als informeel bevraagd over de mogelijke opheffing van donoranonimiteit²⁷. Het is evident dat het Afstammingscentrum daar absoluut voorstander van is. Meer nog, het Afstammingscentrum vraagt de onvoorwaardelijke toegang van personen tot kennisname van informatie over donoren van gameten. Gezien toegang tot afstammingsinformatie een grondrecht is, kan dit niet zomaar afhankelijk gemaakt worden van de toestemming van de donor of van de wensouders, zoals gesteld in het advies van het Raadgevend Comité Bio-ethiek. De vraag naar opheffing van deze anonimiteit door het Afstammingscentrum steunt op argumenten van juridische, psychologische en meer technische aard. We hopen dat na grondig parlementair debat de nodige inhaalbeweging gebeurt ten voordele van de (rechten van) donorkinderen.

5.3 CONTACTEN MET BELEIDSMAKERS

Het Afstammingscentrum onderhoudt contacten met het kabinet van Vlaams minister van Welzijn en Volksgezondheid, onze subsidiërende overheid en heeft sporadisch ook contact met andere kabinetten zoals Justitie en Volksgezondheid op federaal niveau.

Af en toe werd het Afstammingscentrum gecontacteerd door parlementsliden of medewerkers van politieke fracties over onze werking of meer specifiek over thema's waar we expertise in hebben. Enkel een van hen kwamen op bezoek bij het Afstammingscentrum.

Meerdere onderwerpen kwamen aan bod tijdens deze ontmoetingen, al naargelang de interesse van de betrokkenen. Het Afstammingscentrum maakt dan ook van de gelegenheid gebruik om bepaalde knelpunten aan te kaarten.

Bespreekpunten waren onder meer:

- de gewenste opheffing van de donoranonimiteit en modaliteiten;
- de vraag naar versterking van het Afstammingscentrum om het grote aantal aanmeldingen beter te kunnen opvangen en de wachttijd zo beperkt mogelijk te houden²⁸ ;
- de nodige aanpassingen in het oprichtingsdecreet om meer onderzoeksmogelijkheden te creëren met DNA-stalen en een toegang tot het Rijksregister te faciliteren;
- de gebrekkige of onbestaande registratie van donoren, aantal donaties en gebruik van gameten van een donor (max. voor 6 vrouwen/gezinnen);
- eerste informele uitwisselingen van ideeën en standpunten rond discreet bevallen, de vondelingenschuif, anoniem bevallen, draagmoederschap... Bij al deze thema's die ooit op de agenda zullen komen, zal het Afstammingscentrum toezien op het veilig stellen van toegang tot afstammingsinformatie, waar en hoe die ook bewaard wordt.

---

²⁷ Op de nieuwe website, die in 2023 online zal gaan, zullen ook dergelijke adviezen volledig gepubliceerd worden.

²⁸ Voor 2023-24 hebben we inderdaad een bijkomende projectsubsidie gekregen. Meer daarover in het volgende jaarverslag

6 NETWERKING – WERKVELD – PARTNERS

Van bij de start ging het Afstammingscentrum voor constructieve veeleer dan concurrentiële samenwerking met verschillende partners. We willen de dialoog openhouden met instanties, experts en contactpersonen in binnen- of buitenland, die op een of andere manier de doelstellingen van het Afstammingscentrum en het recht op afstammingsinfo mee onderschrijven, ondersteunen en/of uitdragen. Dit is work in progress.

Hoe samenwerkingen ook vorm krijgen, één doel staat centraal: een zo goed mogelijke dienstverlening voor de zoekende cliënten, op basis van een steeds steviger wordende expertise en professionele ervaring. Daarnaast kunnen goed lopende partnerschappen de belangenbehartiging voor de doelgroepen en beleidsadvisering enkel versterken.

Het Afstammingscentrum blijft op het werkveld steeds verder zoeken naar verbinding en contacten. Zo bijvoorbeeld ook met de recente aanvulling bij het Nederlandse FIOM²⁹ waar in 2022 het Expertisecentrum Interlandelijke Adoptie³⁰ werd uitgebouwd in de nasleep van het onderzoeksrapport Joustra. Ook in Ierland is er nu een specifieke instantie voor zoektochten van geadopteerden³¹ (Adoption & Birth Information and Tracing Services), waarmee contacten verder zullen uitgebouwd worden.

6.1 BELANGENGROEPEN

De meeste doelgroepen van het Afstammingscentrum organiseren zich op een of andere manier op een meer gestructureerde wijze om met elkaar in contact te komen, ervaringen te delen, hun belangen te behartigen, zoekvragen mee te ondersteunen en begeleiden.

Gezien het Afstammingscentrum er in eerste instantie voor de doelgroepen is en gezien de werking voortdurend in samenspraak met de doelgroepen dient te gebeuren zijn deze groepen uitgelezen partners van het Afstammingscentrum, voor zover zij dat zelf ook wensen.

Het Afstammingscentrum had zo het genoegen om ook in 2022 bezoek te krijgen van belangenverenigingen, coaches en andere ondersteunende initiatieven van en voor geadopteerden.

---

²⁹ Online overleg op 4 oktober over onze werking

³⁰ Zie <https://fiom.nl/zoeken-familie>

³¹ Zie <https://www.tusla.ie/services/birth-information-and-tracing-and-adoption/>

6.2 WERKVELD ADOPTIE

Voor de rechten van geadopteerden, en meer bepaald het inzagerecht in dossiers mag het Afstammingscentrum dan wel hét aanspreekpunt zijn, ook de VCA en de adoptiediensten zelf blijven daar voor bevoegd. Met deze partners gaat het Afstammingscentrum in voortdurend overleg en worden hanteerbare werkafspraken gemaakt om het voor de geadopteerden zo duidelijk mogelijk te maken.

Het VCA is daarnaast ook toezichthoudende overheid van het Afstammingscentrum en de uitgelezen partner op beleidsvlak. Aan het VCA wordt ook rekenschap afgelegd in de vorm van financiële rapportage en jaarverslag.

Ook met het Steunpunt Adoptie heeft het Afstammingscentrum regelmatig overleg en wordt uitgewisseld over elkaars werking en agenda's.

Op internationaal vlak zit het Afstammingscentrum momenteel in de proeffase van lidmaatschap bij International Social Service. We hopen daar vooral relevante informatie te vinden over de landen van herkomst, die kan dienen in de zoektochten.

Afhankelijk van de agendapunten neemt het Afstammingscentrum deel aan het **ketenoverleg** tussen alle betrokkenen in het werkveld adoptie (VCA, adoptiediensten, MOA en Steunpunt Adoptie). Dit gebeurde in 2022 op 24 januari, 21 maart en 12 december. Hierbij was het Afstammingscentrum vooral geïnteresseerd in hoeverre de toegang tot adoptiedossiers en andere info een criterium zou worden bij het bepalen van landen van herkomst waarmee nog kan samengewerkt worden. Wat ons betreft, zou dit een doorslaggevend criterium moeten zijn.

Het Afstammingscentrum was ook aanwezig bij het **Groot Adoptie Overleg** op 12 mei (verontschuldigd voor het overleg op 17 november).

Bilateraal overleg tussen het Afstammingscentrum en het VCA was er doorheen het jaar op 18 maart, 13 mei, 26 oktober en 29 november. Hier wordt onder meer de dagelijkse werking besproken met de ervaren hindernissen daarbij. In 2022 werd nader bekeken wat er nodig is voor de toegang tot het Rijksregister en hoe het DNA-onderzoek uitgebreid kan worden naar de 2^e graad. De nodige decreetswijziging hiervoor werd voorbereid door het agentschap Opgroeien en zal hopelijk in 2023 gestemd worden in het Vlaams parlement.

Verder hadden we het afgelopen jaar een eerste kennismaking met de nieuwe coördinator van het Adoptiehuis (14 maart) en een onlineoverleg met de Waalse adoptiediensten (11 mei). Met de nieuwe directie van de ACC werden de werkafspraken verder op punt gezet voor eventuele vragen van Waalse geadopteerden of van mensen uit Vlaanderen die via Waalse diensten geadopteerd werden. Onder het nieuwe beleid in de Franse Gemeenschap zal het Afstammingscentrum geadopteerden naar de Waalse adoptiediensten moeten verwijzen en kunnen we de cliënt eventueel vergezellen bij de inzage, maar dit blijft bij de adoptiediensten zelf gebeuren. Het ontbreken van een collega instantie in de Franse Gemeenschap zorgt hier soms voor bijkomende hindernissen voor zoekende geadopteerden, die eigenlijk kiezen voor een volledige begeleiding bij het Afstammingscentrum.

6.3 WERKVELD DONORCONCEPTIE EN MEDISCH BEGELEIDE VOORTPLANTING

Het Afstammingscentrum leert ook de sector van de fertiliteitscentra beter kennen en bepleit daar steeds het belang van het recht op toegang tot afstammingsinformatie. Via brochures zijn deze centra aangewezen kanalen om donoren en wensouders te bereiken met informatie over de werking van het Afstammingscentrum. Op dit moment hebben we echter weinig zicht op het effect daarvan, maar sommige donoren geven wel aan dat ze via deze weg het Afstammingscentrum leerden kennen.

In 2022 liepen ook enkele belangrijke rechtszaken³² in deze materie en het Afstammingscentrum onderhoudt contacten met advocaten die zich op deze materie toeleggen.

6.4 WERKVELD METISSEN VAN DE KOLONISATIE

De vragen van metissen zijn doorgaans van andere aard dan de eigenlijke zoekvragen naar genetische ouders. Bij de meeste metissen zijn er vaak vermoedens van wie de ouders zijn, maar is (doorgaans) de vader officieel onbekend of verdwenen. Vaak hebben zij hun kinderen ook niet erkend omdat het een buitenechtelijke relatie betrof. In koloniale tijden werden gemengde relaties ten eerste afgekeurd.

In deze dossiers is het eerder een zoeken naar de juiste documenten, naar bewijzen van verwantschap, familiale geschiedenis en persoonlijk levensverhaal, naar herstel van eerder gemaakte fouten of onrecht. Ze zijn ook vaak op zoek naar hun eigen levensverhaal. Ook gaan zij eerder op zoek naar siblings dan naar ouders, ware het maar omwille van het feit dat de meeste ouders van hen reeds overleden zijn.

De partner bij uitstek in deze is het Rijksarchief. De trajectbegeleiders van het Afstammingscentrum en de onderzoekers in het projectteam Metis van het Rijksarchief hebben dan ook regelmatig contact, waardoor een goede en vlotte werkrelatie ontstond. Dit kan de metissen enkel ten goede komen.

---

³² https://www.standaard.be/cnt/dmf20230116_97954567
https://www.standaard.be/cnt/dmf20230112_97924271
https://www.standaard.be/cnt/dmf20220927_97805102

BIJLAGEN

TOESTEMMINGS- FORMULIER ZOEKTOCHT

Met dit formulier geeft u uw geïnformeerde en expliciete toestemming aan het Afstammingscentrum om de nodige acties te ondernemen in uw zoektocht. Dit gebeurt steeds in overleg met u. U kan de zoektocht steeds (tijdelijk) stopzetten en deze toestemming te allen tijde intrekken of wijzigen. info@afstammingscentrum.be
Bij elke stap in uw zoektocht, kan u ook rekenen op psychosociale ondersteuning indien u dat nodig acht.

Gegevens Cliënt	
Naam en voornaam	
Adres	
Telefoonnr./ gsm-nr.	
E-mailadres	
Rijksregisternummer (optioneel)	
Gegevens vertegenwoordiger (indien cliënt minderjarig)	
Aard relatie met cliënt (vader/ moeder/ voogd/ ...)	
Naam en voornaam	
Adres	
Telefoonnr./ gsm-nr.	
E-mailadres	
Rijksregisternummer (optioneel)	

Aanmaak van uw dossier

Hiermee geeft u toestemming aan het Afstammingscentrum om een dossier op uw naam te openen, waarin de verschillende stappen en documenten, verslagen e.d. van uw zoektocht worden opgenomen. U heeft hier steeds toegang toe. U kan hier ook gegevens in laten wijzigen, schrappen of toevoegen.

Het dossier bevat minimaal:

- het gestandaardiseerde aanmeldformulier voor uw zoektocht
- de concrete zoekvraag
- de toestemming afname DNA-staal
- de DNA-fiche van het Afstammingscentrum
- de respons van het CME
- eventuele gegevens over vastgestelde verwantschap
- verslaggeving over gesprekken, psychosociale ondersteuning, nazorg, doorverwijzing...

Naargelang de stappen in de zoektocht en al dan niet successen hierin, worden in uw dossier ook alle gevonden dossierstukken, contacten, verslagen, foto's e.d.m. opgenomen.

Zoekactie

Hiermee geeft u expliciet de toestemming aan de medewerkers van het Afstammingscentrum om de nodige acties te ondernemen in uw zoektocht naar afstammingsinformatie. Daarbij kan het nodig zijn om uw persoonlijke gegevens te delen met andere instanties, zowel overheid als privé. Het Afstammingscentrum bewaakt hier steeds de bescherming van uw privacy en eist dit ook van de instanties waarmee contact gelegd wordt. Het Afstammingscentrum houdt u steeds op de hoogte van de contacten en de uitwisseling van informatie. Dit zal enkel en alleen gebeuren in functie van de zoektocht en volgens het tempo dat u zelf aangeeft.

Met deze toestemming bevestigt u dat u hierover duidelijk en voldoende werd ingelicht door het Afstammingscentrum en dit op een manier die u ten volle kon begrijpen.

U geeft hierbij de toestemming om meer bepaald:

- contacten te zoeken met overheden, organisaties en/of personen die relevant zijn voor uw specifieke zoekvraag
- contacten te onderhouden met deze instanties en, waar nodig, persoonsgegevens uit te wisselen
- dossier en documenten in te kijken die verband (kunnen) houden met uw afstamming of verwantschap
- informatie te ontvangen van gevonden resultaten in uw zoektocht:
  - zonder identificeerbare gegevens
  - met identificeerbare gegevens

Afname DNA-staal

Indien gewenst kan het Afstammingscentrum een DNA-onderzoek voor u aanvragen. Het Afstammingscentrum werkt hiervoor samen met het daartoe vergunde Centrum menselijke erfelijkheid (UZ Leuven). Hiervoor stemt u toe om een DNA-staal te laten afnemen door een medewerker van het Afstammingscentrum. Dit gebeurt conform de technische specificaties en instructies van het Centrum menselijke erfelijkheid m.b.t. het te gebruiken materiaal en de wijze van afname.

Met deze toestemming bevestigt u dat u, voorafgaand aan de afname, voldoende duidelijk en correct werd ingelicht door de medewerker van het Afstammingscentrum over:

- de samenwerking met het Centrum menselijke erfelijkheid als vergund centrum
- de verwerking van uw DNA-staal (uniek identificatienummer, opslag in register, vervoer e.d.m.)
- de behandeling en bewaartermijn van uw persoonlijke gegevens
- uw recht om steeds de toestemming te kunnen wijzigen of in te trekken
- uw mogelijkheid van informatie te geven of te verkrijgen
- de kosten van deze onderzoeksprocedure

U geeft hierbij de expliciete en geïnformeerde toestemming voor:

- de afname van een DNA-staal
- voor het verzenden van dit DNA-staal naar het Centrum menselijke erfelijkheid volgens de geëigende procedure
- voor het ontvangen van informatie over het resultaat in geval van:
  - geen gevonden match
  - een gevonden match

Doorverwijzing

Indien de ondersteuning door het Afstammingscentrum onvoldoende zou zijn, en een verdere hulpverlening zich opdringt, kunnen we u, mits uw akkoord doorverwijzen naar competente professionals. Hier kan u aangeven dat u hiermee instemt.

Overige informatie

Bij de toelichting over deze toestemming, werd u ook ingelicht over het privacybeleid van het Afstammingscentrum.

U ontvangt een kopie van deze toestemming en van het privacybeleid.

Uw gegevens worden bewaard voor een termijn van 100 jaar, tenzij u die eerder wenst in te trekken.

Indien het Afstammingscentrum, of de werking ervan, zou worden geschorst, worden de dossiers overgemaakt aan het Vlaams Centrum voor Adoptie.

Volgens de GDPR blijft u eigenaar van uw eigen gegevens en kan u ook steeds beslissen dat u deze definitief gewist wil hebben uit de bestanden van het Afstammingscentrum. Dit kan via eenvoudige aanvraag, info@afstammingscentrum.be.

Datum: _____

Handtekening: _____

PRIVACY- VERKLARING

AFSTAMMINGS
CENTRUM

Het Afstammingscentrum verzamelt bij de uitvoering van de opdrachten heel wat persoonsgegevens. We willen daar uitermate voorzichtig mee omgaan en houden ons dan ook strikt aan de regels inzake privacy en bescherming van persoonsgegevens. De belangrijkste verplichtingen komen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Verordening EU, 2016/679), beter gekend als de GDPR, maar bijvoorbeeld ook uit de regels inzake beroepsgeheim en principes van kwaliteitszorg. Verder volgen we de bepalingen van het Decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank en het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2020 ter uitvoering van dit decreet.

We beseffen zeer goed dat u, als cliënt, verzekerd moet zijn dat we met uw gegevens op een verantwoorde en zorgvuldige wijze omgaan. Het Afstammingscentrum heeft uw vertrouwen nodig om goed te kunnen werken. We begrijpen dat we dat vertrouwen moeten verdienen en behouden en doen daar graag de nodige inspanningen voor.

In deze privacyverklaring informeren we U over de gegevens die we verzamelen, over de rechtsgronden hiervoor, hoe we daarmee omgaan en wat uw rechten zijn. U krijgt bij de intake tevens een exemplaar van deze verklaring mee (online of op papier). Voor alle vragen hieromtrent kan u steeds terecht bij info@afstammingscentrum.be of bij Cranium, lisa.botteldoorn@cranium.eu (www.cranium.eu, Excelsiorlaan 43, 1930 Zaventem)

1. GDPR Principles

- **Transparantie:** de persoon van wie de gegevens verwerkt worden, is hiervan op de hoogte.
- **Rechtmatigheid:** de verwerking van persoonsgegevens gebeurt enkel met toestemming van de betrokkenen of ter uitvoering van een wettelijke verplichting of een taak van algemeen belang dat rust op de verwerkingsverantwoordelijke.
- **Doelbeperking:** de persoonsgegevens worden voor een welbepaald gerechtvaardigd doel verzameld en verwerkt, en mogen niet voor andere zaken gebruikt worden
- **Minimale gegevensverwerking:** enkel de gegevens die voor het beoogde doel noodzakelijk zijn, mogen worden verzameld
- **Juistheid:** de persoonsgegevens moeten correct zijn en blijven. Deze worden geactualiseerd en verbeterd waar nodig.
- **Bewaarbeperving:** de persoonsgegevens mogen niet langer bewaard worden dan nodig voor het realiseren van het beoogde doel
- **Integriteit en vertrouwelijkheid:** de persoonsgegevens moeten beschermd worden tegen toegang door onbevoegden, verlies of vernietiging
- **Verantwoording:** de verantwoordelijke voor de verwerking moet kunnen aantonen aan deze principes te voldoen

2. Algemeen

Het Afstammingscentrum heeft de nodige inspanningen gedaan, en blijft dat ook doen, om ervoor te zorgen dat uw persoonsgegeven veilig worden opgeslagen en verwerkt. Op die manier willen we vermijden dat uw persoonsgegevens verloren zouden gaan, vervalst zouden worden, vernietigd worden of onder ogen komen van personen of instanties die daar niet voor bevoegd zijn.

Kort samengevat garanderen wij u het volgende:

- Uw persoonsgegevens worden enkel gebruikt voor het doel waarvoor ze verzameld worden. (zie verder)
- We beperken ons tot de verwerking van gegevens die relevant en noodzakelijk zijn voor onze opdracht.
- Uw toestemming wordt gevraagd waar dat vereist is.
- We nemen de passende technische en organisatorische maatregelen om de beveiliging van uw persoonsgegevens te garanderen.
- Uw persoonsgegevens worden niet zomaar doorgegeven aan anderen
- We informeren u over uw rechten omtrent uw persoonsgegevens en we garanderen de naleving daarvan in onze werking.

Voor meer info kan u steeds bij het Afstammingscentrum terecht (info@afstammingscentrum.be) en bij de Data Protection Officer (verder 'DPO', Cranium, Excelsiorlaan 43, 1930 Zaventem. 0494/93.39.28)

3. Waarom?

Persoonsgegevens mogen enkel bijgehouden en gebruikt worden indien dat direct gelinkt is aan het doel en de opdrachten van het Afstammingscentrum zoals omschreven in het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank, art. 3 en 4. Deze bepalingen vormen dan ook één van de vereiste 'rechtsgronden' voor het Afstammingscentrum om persoonsgegevens te gaan bewaren en verwerken. Daarnaast is er nog het algemeen belang voor eenieder die bij het Afstammingscentrum terecht kan voor vragen i.v.m. afstamming (art. 3) en de schriftelijke, expliciete toestemming voor alle te ondernemen acties die door de cliënt gegeven wordt aan het Afstammingscentrum.

- Het Afstammingscentrum heeft 3 algemene opdrachten:
  - Het verspreiden van informatie en sensibiliseren over het belang van het recht op toegang tot afstammingsinformatie
  - Het ondersteunen en begeleiden van individuele zoekvragen inzake afstamming
  - Het uitbouwen van expertise inzake afstammingsaangelegenheden.

Omwille van geanonimiseerde verslaggeving en statistieken worden bijvoorbeeld ook minimale contactgegevens opgeslagen, maar het is vooral bij de zoekvragen dat we meer persoonsgegevens nodig hebben en verzamelen (denk aan een DNA-staal). Zonder dergelijke gegevens kunnen we deze taak niet uitvoeren. Om de werking te ondersteunen werd eveneens een applicatie op maat van het Afstammingscentrum ontworpen voor het dossierbeheer en de opvolging van uw vraag. Voor de behandeling van uw zoekvraag zullen uw gegevens, op basis van uw uitdrukkelijke toestemming, onder meer gebruikt worden in de diverse stappen in de zoekverrichtingen, bij contactname met personen of instanties die relevante informatie kunnen bieden, bij de opmaak van het jaarlijkse activiteiten verslag, waarin enkel anonieme gegevens worden opgenomen.

Indien zich een andere reden zou voordoen voor gebruik van uw gegevens, zal vooraf uw toestemming gevraagd worden.

4. Welke gegevens?

We verwerken enkel die persoonsgegevens die van belang zijn voor het doel, die relevant zijn in het kader van de vraag en die we ontvangen. (Niet alle gegevens zullen vereist zijn voor elke vraag en die worden dan ook niet verwerkt.) Doorgaans zullen dat volgende gegevens zijn:

- persoonlijke identiteitsgegevens zoals naam, voornaam, geboorteplaats en datum (indien gekend), geslacht
- contactgegevens zoals adres, telefoon/gsm nummer, e-mail,
- optioneel: bankrekeningnummer, rijksregisternummer,
- alle overige persoonsgegevens, over uzelf of uw familiale context, die u zelf – mondeling of schriftelijk – wil opgeven in het kader van uw vraag.
- Gegevens noodzakelijk voor de verwerking van uw vraag (afstammingsinformatie, DNA-onderzoek, vragen inzake verwantschap, inzage in dossiers...)
- Indien verbonden aan uw vraag, verzamelen we ook uw DNA-informatie, bij wijze van afname van een DNA-staal.

Uw dossierstukken worden zorgvuldig opgeslagen en bevat, afhankelijk van het soort vraag, volgende stukken:

- Het aanmeldingsformulier
- Het toestemmingsformulier, met de diverse onderdelen
- De concrete zoekvraag en de stukken van de zoekactiviteiten
- De DNA-fiche
- De eventuele uitkomst van verwantschap
- De verslagen van de intake, de contactmomenten, de psychosociale begeleiding en de informatie omtrent eventuele doorverwijzing

5. Hoe lang?

Uw gegevens en uw dossier worden bewaard voor een periode van 100 jaar, zoals bepaald in voormelde BVR (art. 13), of tot wanneer u vraagt om dit te verwijderen. Dit kan op eenvoudig verzoek. (zie ook hieronder, 'uw rechten'.)

6. Delen en ontvangen van persoonsgegevens

U zal begrijpen dat we bij de opzoekingen voor uw vraag contact moeten opnemen met relevante personen of instanties die meer informatie over uw afstamming of verwanten kunnen hebben. Anderzijds is het bijvoorbeeld ook mogelijk dat het Afstammingscentrum vragen uit het buitenland krijgt, met daarbij relevante informatie en persoonsgegevens.

Indien we met anderen samenwerken, zelf ook verwerkingsverantwoordelijken, verwachten we dat zij minstens dezelfde beveiliging garanderen als wij en waar nodig zal dat ad hoc met de betrokken instantie of persoon vastgelegd worden in een overeenkomst.

Deze organisaties kunnen, afhankelijk van de vraag, de volgende zijn:

- Overheidsinstanties, zowel in België als het buitenland: het rijksregister, diensten burgerlijke stand, vreemdelingenregister, rijksarchief, Vlaams Centrum voor Adoptie, Federale Adoptie autoriteit
- Ambassades
- Adoptie- of andere autoriteiten in de landen van herkomst
- Adoptiediensten in binnen- of buitenland
- Welzijns- en gezondheidsorganisaties in binnen- en buitenland

- Private voorzieningen of personen in binnen- en buitenland (contactpersonen, intermediairen, personen die opzoekingswerk doen...)

Daarnaast kunnen uw persoonsgegevens ook gedeeld worden met partijen (zogenoemde verwerkers) aan wie het Afstammingscentrum bepaalde verwerkingsactiviteiten heeft uitbesteed. Er wordt met deze verwerkers altijd een verwerkersovereenkomst afgesloten, om ervoor te zorgen dat de verwerker dezelfde waarborgen biedt i.v.m. gegevensbescherming als het Afstammingscentrum. Het Afstammingscentrum zorgt ervoor dat de persoonsgegevens alleen worden verwerkt in overeenstemming met het vooraf bepaalde doeleinde. Een voorbeeld van zo een verwerker is het Centrum voor Menselijke Eerlijkheid (CME)

Indien de psychosociale ondersteuning van het Afstammingscentrum onvoldoende blijkt en er nood is aan meer doorgedreven hulpverlening, kunnen we u doorverwijzen. Hiervoor kunnen wij uw persoonsgegevens doorgeven aan andere professionals, maar dit opnieuw enkel mits uw toestemming.

7. Beveiliging?

Wij nemen volgende passende technische en organisatorische maatregelen om uw persoonsgegevens te beschermen. Zo gelden volgende genomen binnen het Afstammingscentrum:

- De medewerkers van het Afstammingscentrum, die uw gegevens kunnen inzien, zijn gebonden aan het beroepsgeheim. Zij zijn goed geïnformeerd over het belang van de bescherming van persoonsgegevens en zijn zich bewust van de gedragsregels hieromtrent (vb Geen dossiers bespreken met derden, laptops steeds afsluiten bij het verlaten van de werkplek, uitloggen uit het systeem, voorzichtigheid hanteren in telefoongesprekken...)
- Binnen de ICT-omgeving van het Afstammingscentrum zijn alle data versleuteld.
- We hanteren een '2 factor authentication' systeem voor de toegang tot de dossiers. Dit betekent dat naast de gebruikersnaam en wachtwoord, nog een extra controle toegevoegd werd voor toegang tot uw gegevens.
- De applicatie van het Afstammingscentrum bevat een beveiligd en specifiek ontworpen systeem voor het toevoegen van een unieke code aan elk DNA-staal. Dit garandeert tevens dat bij het onderzoek naar een match door het CME, geen enkele link mogelijk is naar de persoonsgegevens die bij het Afstammingscentrum blijven. Elke DNA-staal krijgt zo een eigen fiche.
- Bij de jaarlijkse verslaggeving worden uw gegevens geanonimiseerd.
- Wij maken back-ups om gegevens te herstellen in geval van problemen.
- We stellen waar nodig overeenkomsten op met derden, om een gelijkaardige beveiliging van persoonsgegevens te garanderen.
- We testen en evalueren regelmatig onze maatregelen.
- Er is een procedure inbreuken i.v.m. persoonsgegevens.
- Het Afstammingscentrum werkt enkel met verwerkers die een gelijkaardig niveau van beveiliging kunnen garanderen dat het Afstammingscentrum. Met deze verwerkers wordt ook steeds een verwerkersovereenkomst afgesloten.
- Het Afstammingscentrum heeft een functionaris voor gegevensbescherming (dpo) die adviseert inzake gegevensbescherming en toeziet op de naleving van de GDPR-verplichtingen (lisa.botteldoorn@cranium.eu).

8. Uw rechten

De GDPR lijst verschillende rechten op van de personen wiens gegevens verwerkt worden. Sommigen hiervan worden ook vermeld op het gedetailleerde toestemmingsformulier dat met u besproken werd tijdens de intake. Voor de uitoefening van deze rechten volstaat het contact met ons op te nemen via info@afstammingscentrum.be

8.1. Recht op toegang en inzage

- U wordt geïnformeerd over de persoonsgegevens die we van u bijhouden. U kan deze steeds inkijken en nagaan wat we met deze gegevens doen. U kan steeds, kosteloos, een kopie opvragen van uw persoonsgegevens. Om de identiteit van de persoon die om toegang tot zijn gegevens verzoekt, te verifiëren, vragen wij om een bewijs van uw identiteit. Indien wij twijfels hebben over uw identiteit zullen wij pas een handeling stellen nadat wij uw identiteit hebben kunnen bevestigen.

- Het is mogelijk dat bepaalde documenten persoonlijke gegevens van andere personen bevatten die dezelfde bescherming genieten als uw persoonlijke gegevens. We moeten daarom bepaalde documenten anonimiseren, wat enige tijd kan duren. We zullen u altijd informeren als we niet binnen een maand aan het verzoek kunnen voldoen.

8.2. Recht op verbetering, wijziging, aanvulling

- U kan op elk moment, op eenvoudig verzoek, vragen om bepaalde wijzigingen, verbeteringen of aanvullingen door te voeren.

8.3. Recht op beperking

- U heeft te allen tijde het recht om de verwerking van uw gegevens te beperken. We zullen de verwerking stopzetten in het geval dat:
- We in het bezit zijn van onjuiste gegevens. We zullen doorgaan met verwerken nadat we de juistheid van uw gegevens hebben gecontroleerd en deze hebben gecorrigeerd;
- Wanneer onze verwerking als onwettig wordt beschouwd en u deze verwerking wil beperken;
- Indien we uw gegevens niet langer nodig hebben, maar deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van uw juridische claims. Indien u deze niet meer nodig heeft voor de juridische claims zullen deze verwijderd worden;
- U bezwaar maakt tegen de verwerking (zie verder) tot dat de vraag is opgehelderd.
- Wanneer de beperking van verwerking niet langer een bestaansreden heeft, zullen we u de redenen van het opheffen van de beperking meedelen.
- Om door te gaan met het verwerken van uw persoonsgegevens, moeten we de juistheid ervan verifiëren of controleren of we andere juridische gronden voor verwerking hebben. De verwerking van uw persoonsgegevens zal beperkt zijn totdat de vraag is opgehelderd. Als we besluiten de behandeling voort te zetten, zullen we u informeren voordat de beperking wordt opgeheven.

8.4. Recht van gegevensoverdracht

- Alle gegevens die u ons hebt verstrekt, die we verwerken op basis van toestemming of op basis van contractuele voorwaarden, en die we verwerken via geautomatiseerde middelen, worden op verzoek naar u of een andere verwerkingsverantwoordelijke (indien technisch mogelijk) in "leesbaar formaat" verzonden.

8.5. Recht van intrekking van toestemming

- U kan steeds de gegeven toestemmingen intrekken via eenvoudige mail naar info@afstammingscentrum.be. Het dossier wordt daarmee nog niet volledig verwijderd, maar op non-actief gezet. Als u uw toestemming intrekt, werkt deze intrekking alleen naar de toekomst toe en worden alle eerdere verwerking nog steeds als rechtmatig beschouwd.

8.6. Recht op 'vergetelheid'

U heeft het recht om uw gegevens te laten wissen. Wanneer u aan één van de onderstaande criteria voldoet, zullen we uw gegevens verwijderen.

Omstandigheden wanneer wij uw gegevens kunnen verwijderen:

- We verwerken uw gegevens niet meer voor het oorspronkelijk doel of hebben deze niet langer nodig;
- U trekt uw toestemming voor verwerking in voor een verwerking die uitsluitend op toestemming was gebaseerd;
- U hebt uw recht op bezwaar ingeroepen (zie verder);
- Uw gegevens zijn onrechtmatig verwerkt;
- Er is een wettelijke verplichting om de gegevens te verwijderen;
- Uw gegevens zijn verzameld met betrekking tot het aanbieden van diensten van de informatiemaatschappij.

Indien er een specifieke situatie is waarbij deze verwijdering niet kan worden uitgevoerd, zullen we dit aan u melden. De redenen om niet aan uw verzoek te kunnen voldoen, zijn één van de volgende:

- Voor naleving van een wettelijke verplichting of in functie van het algemeen belang;
- Voor archivering, onderzoek of statistische doeleinden in overeenstemming met artikel 89 van de AVG;
- Voor het instellen, uitoefenen of verdedigen van juridische claims;
- Om redenen van volksgezondheid;
- Het recht op vrijheid van meningsuiting en informatie prevaleert.

Hiermee worden uw gegevens definitief verwijderd. Indien u later opnieuw vragen zou hebben, dient een volledig nieuw dossier geopend te worden en kunnen eventueel relevante zoekelementen verwijderd zijn.

8.7. Recht op bezwaar

Wanneer we gegevens verwerken op basis van het uitvoeren van een taak van algemeen belang, kan u bezwaar aantekenen. We zullen uw bezwaar onderzoeken en op de hoogte brengen van de resultaten. We kunnen uw persoonlijke gegevens alleen blijven verwerken als er juridische redenen zijn voor de verwerking.

9. Klachten

Indien u denkt dat uw persoonsgegevens onvoldoende beveiligd zijn of dat het Afstammingscentrum er oneigenlijk gebruik van zou maken, kan u ons daar steeds over aanspreken. Heeft u een klacht over de verwerking van uw persoonsgegevens, kan u steeds contact met ons opnemen of met de DPO, respectievelijk info@afstammingscentrum.be en lisa.botteldoorn@craium.eu. We proberen dit dan zo snel mogelijk te herstellen.

U heeft altijd het recht een klacht in te dienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en/ of de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC).

Dit kan voor de GBA via <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/burger/acties/klacht-indienen> en voor de VTC via <https://overheid.vlaanderen.be/klachtenprocedure-rtc>.

10. Minderjarigen

Alle bepalingen in deze verklaringen gelden in dezelfde mate voor minderjarige cliënten. Bij de intake wordt deze informatie ook aan de minderjarige verduidelijkt op een begrijpelijk wijze, gegeven de maturiteit en het onderscheidingsvermogen van de minderjarige cliënt.

Indien de minderjarige nog geen 12 jaar oud is, zullen de vereiste toestemmingen door de wettige vertegenwoordiger gegeven worden.

11. Overige bepalingen

Het Afstammingscentrum kan deze privacyverklaring wijzigen. Dit is de versie van mei 2021. Indien deze gewijzigd wordt, worden voorgaande versies opgeslagen in het archief. Laat ons weten indien u deze wil raadplegen.

Als Afstammingscentrum zijn wij mee verantwoordelijk voor de bescherming van uw privacy en de verwerking van uw persoonsgegevens. Bij vragen hierover kan u steeds terecht bij de DPO (zie punt 2) of bij het Afstammingscentrum.

Postadres:

Rooigemlaan 352
9000 Gent
Tel: 09.277.04.43 (weekdagen van 14u-16u)
Email: info@afstammingscentrum.be
Website: www.afstammingscentrum.be

COLOFON

Jaarverslag Afstammingscentrum 2022

Redactie:

Ankie Vandekerckhove, coördinator (eindredactie)

Joyce Bex, trajectbegeleider

Katrien Govaert, trajectbegeleider

Benoît Vermeerbergen, trajectbegeleider

Vormgeving:

Nadia Vandenbussche

Foto's:

Team Afstammingscentrum

Caroline Boudry (Team)

Silke Winne (documentatie)

Afstammingscentrum.be

Dites-moi d'où il vient
Enfin je saurai où je vais
Maman dit que lorsqu'on cherche bien
On finit toujours par trouver

...

Où est ton papa?
Dis-moi, où est ton papa?
Sans même devoir lui parler
Il sait ce qu'il ne va pas
Ah sacré papa

Dis-moi où es-tu caché?
Ça doit faire au moins mille fois
Que j'ai compté mes doigts

...

Où t'es? Papa où t'es?
Où t'es? Papa où t'es?
Où t'es? Papa où t'es?
Où t'es? Où t'es? Où Papa où t'es?

...

(Stromae, Papaoutai)

